БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 72 (13382)
1971 оной мартын 27, суббото

Сэн 2 мүнгэн

...ДЭР УРГАСЫН ...ХЭ НҮХЭСЭЛ

...эй XXIV съездын нээгдэхэ үдэрэй дүтэлхэ бүри республи... ажалшадай ажалай эршэ улам хүсэтэй боложо, абаһан уял... ...һан түсэбөө дүүргэһэн, үлүүлэн дүүргэһэн тухай мэ... ...оор абтана. Түрэл партиингаа съездын хараалһан ту... ...нуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ байһанаа совет хүнүүд ... хэрэгээрээ элирхэйлэн мэдүүлнэ.

...эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект дотор ороохо ..., үбһэ ногооной ургасые эрид дээшэлүүлхэ гэһэн холын ... зорилго табигданхай. Энэ зорилгые республикымнай хүдөө... бэелүүлжэ эхилээ.

...нгай ургаса дээшэлүүлхэ, газар таряалангаа үтэгжүүл... үедэ уһалха тухай КПСС-эй обкомой, Министрнүүдэй ...тоол гаража, колхоз, совхозуудта үтэгжүүлгэ хэхэ, газар ... бэлдэхэ үргэн далайсатай хүдэлмэри эхилбэ.

...эй аймагай колхоз, совхозуудта мүнөө 40 гаран оньһо... ...һан лугомелиоративна отрядууд, звенонууд сабшалан ...нэ, мүн поли дээрэшье тусхай звенонууд гаранхай. Энэ ... һургуулиин хүбүүд, пенсидэ гараһан үбгэд, хүгшэд ... Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой лугоме... оньһожоруулагдаһан бригада Намаг гэжэ сабшалан дээрэ ...хилээ. Олон трактор, машина хүдэлжэ, наг шэбхэ зеенэ, ... ханаабууд заһагдана, тошон халяагдана. Хэжэнгын ... совхозой механизаторнууд, луговодууд соносхогдоһон ...ын туршада ехэ ажал хэхээр хараална. Мүнөө эндэхи меха... ...д сабшаландаа минеральна үтэгжүүлгэ хэжэ эхилээ. ... совхозой луговодууд сабшалан дээрээ гаранхай. Бэшүүрэй, ..., Сэлэнгын болон бусад аймагуудай колхоз, совхозуудай ...тивна оньһожоруулагдаһан отрядууд, звенонууд хаба... хүдэлмэридэ хам ороод, ургаса дээшэлүүлхэ бата бэхи үндэ... табижа эхилбэ.

...эз юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй баян ур... ...лөө хүдөөгэй ажалшадай халуун тэмсэл дэлгэрбэ гээшэ. Энэ ... үргэн дэлисэтэй, аша үрэ ехэтэй, бүгэдын хабаадаха хэрэг ... абадал хүдөөгэй партийна организацинуудай дайшалхы ...мүн.

...эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект дотор хэлэгдэ... ...ээр, манай ороной социалис хүдөө ажахы табан жэлэй тур... ...һото ургамалнуудай ургасые жэл бүри дүрбэн центнерээр ... зорилготой. Тиихэдэ 14,3 миллион тонно үүсэлэгдэһэн мя... ... миллион тонно һү, 46,7 миллиард үндэгэ жэл бүри абажа ...но. Мүн манай Буряадай республикын колхоз, совхозуу... үйлэдбэриин хэмжээн табан жэлэй туршада 1,5 дахин ехэ ... Мяха гүрэндэ худалдалга үнгэрһэн наймадахи түсэбтэ ...эйхиһээ 1,5 дахин, нооһо худалдалга—35 процент, һүн—... ...ент, үндэгэн—хоёр дахин ехэ болохоор хараалагдана.

... ажахын иимэ ехэ продукци абадаг болохын тула ороохо ... ургасые эрид дээшэлүүлхэ, малай тэжээл элбэгээр бэлдэдэг ...шухала. Манай республикын колхоз, совхозууд түсэбтэ табан ... туршада 700—750 мянган тонно ороохо таряа суглуулдаг бо... ...йна. Энэ зорилгые шиидхэхэ бүхы арга боломжонууд манайда ...хэдэ малай тэжээл элбэгээр бэлдэхын тула сабшалан, бэл... ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Тиихын тула уһалууриин ...гын хүдэлмэриие гэхэ гү, али газар таряалан, сабшалан, ... үндэһөөрнь һайжаруулха бүхы хүдэлмэриие үргэнөөр, ша..., эмхитэйгээр ябуулха шухала. Тиигэбэл, баян ургасын ... байгуулагдажа, ороохо таряа, үбһэ ногоо элбэгээр аба... байһыемнай үнгэрһэн жэлнүүдэй дүршэл, манай түрүү ... ажал хэрэг гэршэлэн харуулна.

..., Хяагтын Ранжуровай нэрэмжэтэ, «Родина», Мухар-Шэбэ...ра» колхозууд, «Байкальский» совхоз нёдондо жэл гекта...—22 центнер ороохо таряа суглуулаа һэн. Мүн үбһэ ногоо ...дааг ажахынууд, луговодууд республика доторнай олон.

...до жэл республикымнай колхоз, совхозууд бүхы дээрээ ... ургаса хуряажа, гүрэндэ худалдаха түсэб даабаринуудаа ..., малдаа тэжээлэй нилээд ехэ нөөсэ байгуулаа һэн. Мүнөө ... шэмэ абалгые дээшэлүүлэн, үйлэжэлгые эмхитэйгээр үн... байна. Энэниие хараадаа абажа, 1971 оной баян ургасын эр... байгуулха зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ хүдөө ... бүхы ажалшадай шухалын шухала уялга болоно.

...гай хоёр һарые үрэ ехэтэйгээр үнгэргэхын тула нэн тү... ...хы бүхэндэ оньһожоруулагдаһан лугомелиоративна бригада..., отрядууд болон звенонуудые байгуулжа, тус бүридэнь хэхэ ... тодорхойлжо үгэхэ шухала. Мүн тэдэниие хэрэгтэй маши..., хүнүүдээр хангаха тушаа колхоз, совхозуудай хүтэл... зохихо оролдолго гаргаха, энэ хүсые зүбөөр залан уда..., уһалууриин, үтэгжүүлгын бүхы хүдэлмэриие полиин, сабша... бүхы талмай дээрэ эмхитэйгээр ябуулха эрилтэ табигдана.

...хоз, совхоз бүхэн сабшалан, бэлшээриез һайжаруулхын тула ...ин ханаабуудые сэбэрлэхэ, гидротехническэ түхеэрэлгэнүү..., шиигтэй ба уһалагдадаг газарта үтэгжүүлгэ хэхэ, уһа... зэр зэмсэг, машина техникээ ашагтайгаар хэрэглэхэ гэхэ ... янзын хүдэлмэри ябуулха болоно. Балгашье уһа алдаха... ...үүриин газарта уһа элбэгээр шэнгээжэ абахые оролдохо ...

...тиин райкомууд, ажахынуудай партийна эхин организацинууд ... таряанай, үбһэ ногооной баян ургасын түлөө материальна ... моральна урмашуулгын гуримые шадамараар бэелүүлхэ, со... мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уялгатай.

Кварталай түсэбһөө гадуур

...элэй эхинһээ Хурам... ...гай ажалшад шэнэ ам... ...а эхилбэ. Аймагай ... бүхыдөө гүрэндэ һү ту... ...дахи кварталайнгаа ту... ...оонь урид дүүргэһэн ... мэдээсэнэ. Эдэнэр гүрэн... ...лаха түсэбөө 105 про... ...ргэжэ гэхэ гү, али 3465 ... һү кварталай туршада ... байна.

Илангаяа Сахалиин, Дэрээнэй, Гааргын, Аргатын совхозуудай һаалишад үнгэрһэн үе соо эрхим һайнаар хүдэлжэ гараба. Мүнөө дурсагдагша ажахынуудай һаалишад партиин съездын нээгдэтэр түсэбһөө гадуур 2800 центнер һү гүрэндэ тушаахын тула хоорондоо социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байнхай.

Н. ВЕЛИКЖАНИНА.

ШУБУУШАДАЙ ОМОГОРХОЛ

...эй габьяата зоотехник ...овагай хүтэлбэрилдэг ...буунай фабрикын кол... ...эндэ үндэгэ тушааха тү... ...һоонь урид дүүргэбэ. ... хараалагдаһан 400 ...ондо, 427 мянган үндэ... ...даа гэхэ гү, али түсэбөө ... дүүргэбэ. ... эхинһээ хойшо фабрикын 2, 3-дахи цехүүдэй хүдэлмэришэд илангаяа һайнаар хүдэлөө. Шубуушад Н. Охолина, Т. Тюрюханова, Р. Гемогеева, Л. Поломошнова, Т. Мекушева, М. Синюшкина болон бусад түрэл партиингаа XXIV съездые ажалай амжалтаар угтажа байһандаа омогорхонги.

А. ЕЛИСЕЕВ.

...ОВЕТ АТОМНА ...РДЭМ, ТЕХНИКЫН ...ХЭ ШЭНЭ ТУЙЛАЛТА

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

...Хэдэн киловатт электрическэ хүсэтэй атомна термо...эссонно элшэ гаргаха түхеэрэлгые бүхы талаарнь тур...жа үзэхэ хүдэлмэри Советскэ Союзда амжалтатай...р дүүргэгдэбэ. Мүнөө үедэ хоёрдохи тиимэ түхеэрэл... туршагдажа байна.

...Иимэ түхеэрэлгэ дэлхэй дээрэ ондоо тээ хаанашье ..., гансал манай орон дотор түрүүшынхеэ бүтээгдэбэ. Иимэ түхеэрэлгэ бүтээһэн ушар совет атомна эрдэм, ...никын шэнэ ехэ туйлалта мүн. Атомай хүсые амга... зорилгодо ашаглаха үшөө нэгэ шухала арга болом...эрэнэй ашаар бии болгогдобо.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Бэшүүрэй «Дружба» колхозой ахалагша хонишон В. Б. Зандановай даадаг отара шалгаржа ябана. Эндэхид 506 эхэ хониноо 510 хурьга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишод В. Б. Занданов (дундань), хурьгашад Ц. Д. Самбаева, Ц.-Д. Ж. Аюшеева гэг шэдтэй хөөрэлдэжэ байна.

Л. МАШАНОВАЙ фото.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РСФСР-эй Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин Центральна комиссиин состав баталха тухай

«РСФСР-эй Верховно Соведэй һунгалта тухай Дүримэй» 36, 37-дохи статьянуудай үндэһөөр, РСФСР-эй Верховно Соведые һунгаха һунгуулиин Центральна комиссие ниитын организацинуудай, ажалшадай бүлгэмүүд ба коллективүүдэй иимэ түлөөлэгшэдһөө бүридүүлэн баталха:

Һунгуулиин Центральна комиссиин түрүүлэгшэ **Минаев** Сергей Семенович — Москва хотын гүрэнэй нэгэдэхи подшипникова заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа.

Һунгуулиин Центральна комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Бирюкова** Александра Павловна—Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведһээ.

Һунгуулиин Центральна комиссиин секретарь **Петровичев** Николай Александрович — Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзһаа.

Һунгуулиин Центральна комиссиин гэшүүд:

Агафонова Тамара Александровна — Рязанска областиин Ухоловско районой «Путь к коммунизму» колхозой колхознигуудһаа;

Алексеев Михаил Николаевич — РСФСР-эй уран зохёолшодой холбооноо:

Аристов Борис Иванович — Ленинград хотын коммунис организацинаа;

Барановский Василий Николаевич — Профессиональна Союзуудай Ростовско областной соведһээ;

Батохин Николай Михайлович — Краснодарай хизаарай Усть-Лабинска районой «Ладожскиий» совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшадһаа;

Бгажноков Качим Гумарович—Кабардино-Балкарска АССР-эй Баксанска районой Шогенцуковой нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудһаа;

Бызов Геннадий Феофанович — Кемеровскэ областиин Ленинэй нэрэмжэтэ Кузнецкэ металлургическа комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа;

Гоголев Александр Васильевич — Московско областной коммунис организациһаа;

Ибрагимова Роза Гилимхановна — Башкирска АССР-эй текстильнэ шэл утаһа гаргадаг Уфимска заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа;

Колбин Геннадий Васильевич — Свердловско областной коммунис организациһаа;

Котельников Лев Сергеевич — Горький хотын А. А. Ждановай нэрэмжэтэ «Красный Сормово» заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа;

Кравец Константин Петрович — Оренбургын областиин Саракташска районой А. А. Ждановай нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудһаа;

Куликова Изабелла Борисовна—Волгоградай областиин Волжско гүрэнэй подшипникова заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа;

Мамаева Бурлият Мамаевна — Дагестанай АССР-эй Махачкала хотын республиканска клиническэ больницын хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ;

Матвеев Леонид Иванович—залуушуулай Бүхэсоюзна ленинскэ коммунис союзһаа;

Мясникова Лидия Владимировна — Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай Новосибирскын областной комитедһээ;

Начинкин Николай Александрович — Арми, Авиаци болон Флодто туһалха Бүхэсоюзна һайн дуранай бүлгэмһөө (СССР-эй ДОСААФ).

Образцов Иван Филиппович — РСФСР-эй «Знание» бүлгэмһөө;

Очирова Дара Аюшеевна — Буряадай АССР-эй Захааминай аймагай «Красный Октябрь» колхозой колхознигуудһаа;

Петриченко Любовь Петровна — Алтайн хизаарай Усть-Калманска районой «Огневский» совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшадһаа;

Полякова Наталья Алексеевна — В. В. Куйбышевай нэрэмжэтэ Куйбышевска политехническэ институдай студентнэр, профессорнүүд, багшанар, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа;

Потолнцын Альберт Николаевич — Коми АССР-эй Сыктывкарска модо бэлэдхэлэй промышленна комплексын картон-саарһанай фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа;

Червоткина Валентина Егоровна — Ивановскын прядильноотделочнэ «Красная Талка» фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа;

Чернышева Антонида Ефимовна—Гэгээрэлэй болон дээдэ һургуулинуудай, научна эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй Калининградска областной профессиональна союзай комитедһээ;

Шапиро Лев Борисович — Хабаровскын хизаарай Еврейн автономито областиин коммунис организациһаа;

Шарафутдинов Фасхутдин Мухутдинович — Татарай АССР-эй «Татнефтегазразведка» трестын 3-дахи шэнжэлгэ-үрэмдэлгын конторын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1971 оной мартын 26.

МАЙ ҺАРЫН ТҮСЭБӨӨР

Шэнэ онол арга үйлэдбэридөө нэбтэрүүлэн, шэнэ оньһон техникэ хэрэглэхэ талаар «Электромашина» заводой хүдэлмэришэд ехэ юумэ хэнэ. Байгша оной нэгэдэхи квартал соо урлан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын арбаад гарап дурадхалнууд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 30 мянган түхэригэй арьбалалта хэгдэһэн байна. Үнгэтэ металлаар шудхалаа хэгшэ Виктор Власов инженер Иван Соколовтой суг алюмини хайлуулха шэнэ технологи зохёобо. Мүнөө урданайхида орходоо нэгэ час түргэнөөр алюмини хайлуулжа, халаан соогоо 80 киловатт-час электрын элшэ хүсэ арьбалдаг болоо. Мүн ажалай бүтээсэ аяар 14 процентээр дээшэлүүлэгдэбэ ха юм. Үнгэтэ металлаар шудхалаа хэгшэд шэнэ арга хэрэглэһэнэй ашаар ехэ продукци бүтээн гаргана. Шудхалаа хэдэг Бадматар Цымбаловай бригадынхид, слесарь В. Шилов, токарьнууд Л. Чебунин, В. Мещеряков гэгшэд нэгэдэхи кварталайнгаа даабари холо урид дүүргээд, мүнөө май һарын түсэбөөр ажаллажа байнад. Бэшэшье олон цехүүдэй хүдэлмэришэд амжалтатай һайнаар ажаллана.

Заводой коллектив кварталайнгаа түсэбһөө гадуур 10 тонно ашаа үргэдэг нэгэ автокран, 4 электродвигатель, 1 мянган электрокипятильник бүтээн гаргаха, 20 тонно түмэр, 4 тонно шэнгэн түлишэ арьбалха гээд социалис уялга абаһан юм. Энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байһандаа манай заводой коллектив омогорхоно.

Н. ДЕМИН.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БурАССР-эй Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин Центральна комиссиин состав баталха тухай

«Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ Дүримэй» 36 ба 37 статьянуудай үндэһөөр, БурАССР-эй Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин Центральна комиссие ажалшадай коллективүүдэй ба бүлгэмүүдэй, ниитын эмхи зургаануудай иимэ хүнүүдһээ бүридүүлэн баталха гэбэл:

Һунгуулиин Центральна комиссиин түрүүлэгшээр **Ямпилов** Баудоржа Базаровичые — Ленинэй ордента оперо ба баледэй театрай коллективһээ.

Һунгуулиин Центральна комиссиин түрүүлэгшын орлогшоор **Поздеев** Борис Захаровичые — Улаан-Үдын Ленинэй ордента локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадһаа.

Һунгуулиин Центральна комиссиин секретаряар **Бардонов** Александр Бадлаевичые — областной коммунис организациһаа.

Һунгуулиин Центральна комиссиин гэшүүдээр:

Банзаргашеева Мария Дабаевнае — Хориин аймагай Үдын совхозой хүдэлмэришэд ба алба хаагшадһаа.

Верещагин Иван Васильевичые — Улаан-Үдын Ажалай Улаан тугта авиационно заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадһаа.

Евстафьева Тамара Евгеньевнае—Сэлэнгын аймагай Гусиноозерскын оёдолой фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадһаа.

Мальцева Александра Фадеевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой колхознигуудһаа.

Мухаева Элеонора Васильевнае—Зүүн-Сибириин технологическа институдай багшанар болон техническэ хүдэлмэрилэгшэдһөө.

Пластинина Екатерина Васильевнае—Гүрэнэй худалдаа наймаанай ба потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай областной организациһаа.

Раднаев Владимир Доржиевичые—ВЛКСМ-эй областной организациһаа.

Середкин Василий Петровичые—Прибайкалиин аймагай Таловска түмэр-бетон конструкциин заводой хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадһаа.

Трифонов Леонид Селиверстовичые—Улаан-Үдын аймагай «Советская Россия» колхозой колхознигуудһаа.

Чуманов Василий Андреевичые—Кабанскын аймагай Сэлэнгын № 8 барилга-хабсаралгын управлениин профсоюзай организациһаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1971 оной мартын 26.

СОВЕДҮҮДЭЙ ҺУНГАЛТЫЕ УГТУУЛАН

ТҮРҮҮШҮҮЛ ДЭБЖҮҮЛЭГДЭНЭ

Мүнөө Буряад оронноймнай хүдөө нютагуудта Соведүүдэй һунгалтада бэлэдхэл үргэлжэлһөөр. Ажалшад хамтынгаа суглаанууд, зүблөөнүүд дээрэ нютагайнгаа нэрэтэй түрэтэй мэдээжэ хүнүүдые, ажалай түрүүшүүлые һунгуулиин комиссинуудай составта оруулхаар нэрлэнэ.

Прибайкали

ТУРУНТАЕВО. Прибайкалиин аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй һунгалта үнгэргэхэ аймагай һунгуулиин комиссида кандидадаар «Путь к коммунизму» колхозой колхознигууд—түрүү һаалишан **Полина Николаевна Бурдуковсиае**, Итанцын леспромхозой хүдэлмэришэд — токарь, коммунис ажалай ударник **Виктор Гаврилович Швановые**, «Межколхозстройн» аймагай таһагай түрүүлэгшэ **Георгий Иннокентьевич Радионов** болон бусад түрүү, мэдээжэ хүнүүдые дэбжүүлһэн байна.

Кабанск

Колхознигуудай, совхозой болон аймагай предприятинуудай, нютагай интеллигенциин суглаанууд боложо, аймагай Соведэй һунгалта үнгэргэхэ комиссида кандидадаар өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые дэбжүүлээ. Тэдэнэй дунда Тимлюйн асбоцементын заводой директор **Валентин Иванович Струневич**, Байгалай совхозой слесарь **Янов Климович Данилов**, үрэ жэмэс, овощ буйлуулдаг заводой консервын цехэй хүдэлмэришэн **Анна Андреевна Мертвецова** болон бусад бии.

Ярууна

Аймагай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ аймагай һунгуулиин комиссида кандидадуудые дэбжүүлгээр «Юбилейный» совхозой хүдэлмэришэдэй хамтын суглаан болоһон байна. Тэдэнэр түрүү хонишоноо — **Шойжодма Найдановна Балдановае** дэбжүүлээ. Кандидадуудаар мүн Нарһатын ГПТУ-гай директор **Нимаев Даба Цыденович**, КПСС-эй Яруунын райкомой секретарь **Карбаинов Иван Евлампович** болон бусад дэбжүүлэгдээ.

Мүн республикымнай бусадшье аймагуудта, городуудта иимэ суглаанууд болоо. Соведүүдэй һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин комиссинуудта кандидадуудые дэбжүүлгэ эдэбхи дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрөө.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. А. ХУТОРНОИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын хүдөө ажахын органуудта олон жэлэй туршада эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлһэнэйнь түлөө, 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын ахалагша инженер—**Хуторной** Василий Андреевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь. К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1971 оной мартын 26.

ХОНИШОДОЙ БЭЛЭГ

Хүршэ «Дружба» колхозойнгоо хонишодой үүсхэл дэмжэжэ, партиингаа XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хам оролсоһон «Победа» колхозой хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 102,8 хурьга түлжүүлжэ, хараалһан зорилгоёо бэелүүлбэ. Эндэ ажахын түрүү хонишон Дмитрий Евдокимович Смолиной даадаг бригадын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 112 хурьга абаба. Тиихэдэ ахалагша хонишон Михаил Георгиевич Смолин 100-һаа 108-да хүргэжэ, уялгаяа дүүргэбэ. Хонишод В. Е. Некипеловэй, П. А. Смолиной, К. Ф. Фалилеевэй даадаг бригаданууд хонин бүриһөө хурьга абажа. КПСС-эй XXIV съездые ажалай эрхим амжалтаар угтаба.

Манай корр.

ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛЭ[Й] ЗОРИЛГОНУУ[Д]

КПСС-эй XXIV съездын директивэнүүдэй проект зүбшэнэбди

МАНАЙ УЯЛГА

Тунгалаг уһата Байгал далайн баруун урда эрье зубшан нэмжыһэн тала дайдынгаа дундаршагүй баялигые улам арьбадхажа байһан аймагаймнай ажалшад КПСС-эй ЦК-гай Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэхэдээ, гансашье саашанхи хараа зорилгонуудаа шэнжэлэн тодорхойлоо бэшэ, мүн бии байгаа арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэхээр шиидээ һэн. Ажалай эршэтэ ошоор бадаран алдаршаһан партиин XXIII съездын хараалһан шиидхэбэринүүдые болзорһоонь уридшалан амжалтатайгаар бэелүүлхэ, научно-техническэ дэбжэлтые улам хурдадхаха, али бүхы үйлэдбэриин ашаг үрыень бүри арьбадхаха гэһэн хүдэлмэри, эмхидхэһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд яһала һанаһанда хүрэмөөр байгаа. Тиигэжэ аймагаймнай промышленна предприяти, транспорт, хэлхеэ холбоон, худалдаа наймаанай ба барилгын эмхинүүд болон колхоз, совхозууд наймадахи табан жэлэйнгээ түсэб саг болзортонь бэелүүлжэ, хараалагдаһан даабариһаа гадуур гүрэндөө аяар 12 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилжэ тушааһан юм. Энэ туйлалтамнай имагтал партийна организацинуудай хүтэлбэрилхы шадабаринь улам нарижажа, шэнжэ түхэлэйнь, удхаараа гүнзэгы, онол аргануудайнь бүри баяжаһан дээрэһээнь бэелүүлэгдөө гэжэ сэхэ хэлэлтэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэһэн суглаан, хөөрэлдөөнүүд дээрэ үгэ хэлэгшэд ехэ юумэ хэжэ, дутагдалнуудаа дары усадхажа, түрэл партиингаа табиһан хараа зорилгонуудые жэншэдгүй бэелүүлхээр үгэеэ үгэһэниинь һайшаамаар. Энэ хадаа хүн бүхэнэй нангин зорилго бшуу.

Аймагаймнай ажахынуудай гол һалбари — мал ажалаа, газар тариалангаа улам хүгжөөжэ, гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые бүри элбэг дэлбэгээр тушаахын тула олон түмэн малшад, механизаторнууд, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд улам эршэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байнхай. Гэбэшье эдэ бүхы хараа зорилгонуудаа сүм бэелүүлжэ, адууһа малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхын тула гансашье үбһэ тэжээл ехээр хуряажа, малай тоо олошоруулха бэшэ, мүн шубуу, малайнгаа үүлтэрыень һайжаруулха шухала болонхой.

Үнгэрһэн табан жэлдэ энэ хүдэлмэри хэды ябуулагдабашье, үшөөл һанаһанда хүрэмөөр дүн туйлагданагүй. Ушарынь хадаа үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулха хэрэгтэ анхаралаа хандуулбашье, зарим ажахынуудтамнай энэ асуудал хүсэд шиидхэгдээгүй. Юунһээб гэбэл, эдэ ажахынууд бэеэр томо, мяхалиг үүлтэрэй мал баруунай область, хизаарнуудһаа тон үсөөнөөр худалдажа абана гэхэ гү, али заримдаа хүртэнгүй һула һалашадаг байна. Теэд энэ дутагдал усадхахын тула гүрэнэй үүлтэртэ малай станци эмхидхэхэ хэмжээ абаха шухала гэжэ һанагдана. Тиигэжэ малаа үүлтэр үүлтэрээрнь амяарлан, тусхай бүлэгүүдые бии болгоод, ажахынуудта үгэжэ байгаа һаань, һайн үүлтэрэй мал улам олошоржо, ашаг шэмэнь улам дээшэлхэ һэн. Гадна энэ хүдэлмэреэ нэгэ шэглэлтэйгээр ябуулха зэргэтэй.

Манай эндэхи нютаг намаг ехэтэй, торфоор элбэг, аяар 20 мянган гектар газар эзэлдэг. СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэдэй олон жэлдэ шэнжэлһэн шэнжэлгэнүүдэй дүнгүүдые харахада, орооһо тариянай, хартаабхын, тэжээлэй ургамалнуудай полиие торфоор үтэгжүүлхэдэ тогтууритай баян ургасын хуряагдаха байһаниень бодотоор гэршэлэнхэй. Теэд энэ торф абажа хатааха, хүсэд хэрэглэхэ хүдэлмэри үшөөл муугаар ябуулагдана. Тиимэһээ ойрын жэлнүүдтэ ургасын баялигые элбэгжүүлхэ эрхим һайн үтэгжүүлгэ — торф хатаажа абалгые дүүрэн хүсэндэнь эмхидхэбэл горитойхон ашаг олзо үгэхэ байгаа. Хэдэн жэлэй саада тээ эндэ уһанайнь шүүрэхээр 35 километр шахуу утатай гол канал татагдаһан аад, харууһа муутай байһан дээрэһээ эрье хүбөөнь хэмхэржэ захаланхай. Тиигэжэ энээндэ гаргашалагдаһан асари ехэ гаргашын хооһоор хосорхонь магадгүй.

Гахайн, үхэрэй тарган мяха, һү тушаадаг совхозууднай «Птицепром» трестын ажахынуудта орходоо талха тариянай холимог тэжээлээр гүйсэд хангагданагүй. Үнгэрэгшэ жэл аймагаймнай совхозууд 8.000 тонно орооһо тарая холимог тэжээлээр агсажа шадаагүй байгаа. Тусгаарлан хэлэбэл, манай холимог тэжээл гаргадаг промышленность шубуудай эдихэ тэжээл арайхан үйлэдбэрилээд лэ, эрилтыемнай хангажа шаданагүй. Тиин мүнөө «Хлебопродукт» управлени тушааһан орооһыемнай бусаахаар мэдүүлжэ байнхай. Энээн дээрэһээ абажа тобшолбол, ойрын жэлнүүдтэ холимог тэжээлэй промышленностиин үйлэдбэриин бааза үргэдхэжэ, «Птицепром» трестын гуримаар хубаарилан, ажахынуудыемнай хангабалнь, һү, мяха тушааха түсэб, даабаримнай саг болзортоо бэелүүлэгдэхэ һэн гэжэ һанагдана.

Эгээл һүүлшын — шиидхэгдэмээр асуудал гэхэдэ, шэнээр баригдажа байгаа Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинат тушаа тогтожо хэлэмээр. Энэ томо предприятиин барилга аяар арбан гурбан жэлэй туршада үргэлжэлбэшье, түгэсхэлэйнь «заха» үшөөл харагдаагүй байһаар. Тиимэһээ энэ барилгын хүдэлмэри ойрын жэлнүүдтэ түргэдхэжэ, энэ юһэдэхи табан жэлдэ ашаглалтада үгэхөөр саг тулаа.

Ингээд байхада, эн[э] ... дотор зарим тэды ... болоһон мүнөөдэрэй ... далнууд хэлэгдэбэ. ... съездын Директивэ[нүүдэй про]ект зүбшэн хэлсэлгээр ... дэһэн дутагдалнуудаа ... та усадхажа, абаһан ... гаяа сүм дүүргэжэ, газ[ар] ... гаа баялигые улам ... зэһэжэ байһанаа мэдүү[лнэ].

В. П...

КПСС-эй Кабанск[ын] ...
нэгэдэхи ...

АЖАБАЙДАЛ ҺАЙЖАРУУЛХА ФОНДНУУД

«Совет хүнүүдэй ажаһуудалай материальна ба культурна хэмжэээ дээшэлүүлхэ шухала эшэ үндэһэн болодог нийтын хэрэглэмжын фонднуудай саашанхи ургалта хангаха. Табан жэлэй туршада түлөөһэгүй хангалгын хэмжээе, тэрэшэлэн эдэ фонднуудһаа хүн зондо түлэгдэхэ мүнгэн тэдхэмжэнүүдые 40 процентээр дээшэлүүлхэ...» гэжэ КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект дотор хэлэгдэнэ. Юһэдэхи табан жэлэй гол зорилго — арад зоной ажаһуудалай материальна ба культурна хэмжэээ дээшэлүүлхэ үүргэ дүүргэдэг нийтын фондын үүргэ ба удха шанар тухай тус статья дотор хэлэгдэнэ.

Социализмын тогтоод байхада, нийтын хэрэглэлэй фонд байгуулха тухай, тиихэдэ «шэнэ обществын хүгжэхэ бүри тэрэ фондын хэмжээн улам дээшэлхэ» гэһэн һанал бодолоо К. Маркс үшөө 100 жэлэй саада тээ бэшэһэн байдаг. Игэжэ сэсэ мэргэнээр уридшалан хэлэһыень совет социалис гүрэнэй түүхэ эли тодоор гэршэлнэ гээшэ.

Нийтын хэрэглэлэй фонднууд социалис үйлэдбэриин экономическа нэгэ хуби социализмда нийтын зөөриие хубаарилгын гуримай нэгэ шухала нүхэсэл болодог. Хэрбээ салин хүлһэн хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай түлөөһэн болодог байгаа һаань, нийтын хэрэглэлэй фонднууд обществын гэшүүдэй эрилтэнүүдые түлөөһэгүйгөөр хангаха ябадалда хэрэглэгдэнэ, нийтын хэрэглэлэй фонднуудай энэ онсо шэнжэнь бүгэдын хэрэглэмжын фонд гэжэ нэрлэгдэхэ еһотой болоно.

Эдэ фонднууд СССР-эй Конституци соо заагдаһан — түлбэригүйгөөр һураха, салин хүлһэеэ абаад, жэл бүри амарха, үтэлхэдөө материальна талаараа хангагдаха, саг зуура үбшэлбэл, салин хүлһэеэ абажа байха, түлбэригүйгөөр медицинскэ туһаламжа абаха болон бусадшье социальна хүнгэлэлтэнүүд материальна үндэһэ һууринь боложо үгэнэ.

Манай гүрэн эдэ нийтын хэрэглэлэй фонднуудые саг үргэлжэ үргэдхэхын тула тон ехэ мүнгэ зөөри гаргашална. ССОР-эй гражданин бүхэн түрэхэһөө эхилээд, үндэр наһатай болотороо нийтын фондһоо туһаламжа абана.

Манай орон доторхи бүхы эхэнэрнүүд үхибүүтэй болоходоо, 112 үдэрэй түлбэритэй амаралта абадаг. Эхэнүүд ба үхибүүдые харууһалха үедэ медицинскэ хангалгада гаргашалагдадаг мүнгые гүрэн бултыень даажа абана. СССР дотор 6 миллион эхэнэр гүрэнэй тэдхэмжэдэ хүртэжэ байдаг. Гэхэтэй хамта, жэшээлхэдэ, США-да эхэнэр бүхэн нарайлха үедөө 6 үдэр соо больницада байһанайнгаа түлөө 500—600 доллар түлэхэ ёһотой бшуу.

Һургуулиин наһа хүсөөгүй багашуулай гүрэнэй эмхи зургаануудта 1965 ондо 1,6 миллион үхибүүд ябадаг байгаа һаа, 1970 ондо тэрэнэй тоо 9,1 миллион хүрэһэн юм. Яслинууд болон саадуудта байдаг үхибүүдтэ гаргашалагдадаг мүнгэ зөөриин табанай дүрбэн хубинь нийтын фондһоо һомологдоно, табанай нэгэ хубииень эхэ эсэгэнэрынь түлэдэг. Манай республика дотор 1970 ондо яслинууд болон саадуудые байлгахын тула 13 миллион түхэриг гаргашалагдаһан байна.

Залуу үетэн нийтын хэрэглэлэй фонднуудай ашаар эрдэм бэлигтэй болоно. Хэрбээ капиталис оронуудта үхибүүдээ һургуулида һургахын тула мүнгэ түлэхэ еһотой байгаа һаань, харин манай ажалшад үхибүүдээ һургаһанайнгаа түлөө нэгэшье мүнгэ түлэнэгүй.

Мүнөө совет юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудта 50 миллион хүн һурана. Манай Буряадай республикада 630 һургуули, тэрэ тоодо 175 дунда һургуули тоологдоно.

Хэрбээ һургуулиин нэгэ һурагшада 100 гаран түхэриг, харин нэгэ студентдэ 850 түхэриг гаргашалагдадаг гэжэ мэдээжэ байхадань, хэды ехэ мүнгэн гэгээрэлэй эмхи зургаануудта һомологдоноб гэжэ тоолоходо хүшэр хүндэ бэшэ.

Нийтын хэрэглэлэй фонднуудай хүсөөр үхибүүдые һургадаг профессионально-техническэ училищинуудта олон миллион үхибүүд һурана.

Мүнөө манай республикын дүрбэн дээдэ һургуулида, 22 техникумдэ 40 мянга үлүүтэй студент һурана, профессионально-техническэ 35 училищада 8,5 мянга шахуу хүбүүд, басагад һуралсана.

Дээдэ һургуулинуудта һуража, мэргэжэлтэй болоһоной удаа ажаллахадаашье, нийтын хэрэглэлэй фондын тэдхэмжэдэ хүртэнэ. Амаралтада гарахадань эдэ фонднуудһаа мүнгэн түлэгдэдэг. 8 миллион үлүүтэй хүн жэл бүри түлөөһэгүй, али хүнгэлэгдэһэн сэнгэй путёвконуудаар профсоюзуудай санаторинуудта, амаралтын байшангууд болон профилакторинуудта ошожо амарна. Манай республикын 15 мянган хүн жэл бүри курорт болон санаторинуудта амарна.

Совет хүн үбшэлхэдөө, нийтын хэрэглэлэй фонднуудһаа ехэ туһаламжа абадаг. Нэгэ хүниие сүүдхэ соо больницада байлгахада, 6 түхэриг гаргашалагдана. Бүхы дэлхэй дээрэ тоологдодог врачнарай дүрбэнэй нэгэ хубинь Советскэ Союзда ажаллана. Буряадай республикада 7600 врач болон фельдшер мэргэжэлтэй хүнүүд тоологдоно.

Совет ажалшан бүхэн нийтын библиотекэ, клуб болон бусад соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудые хэрэглэдэг; эдэ эмхи зургаанууд нийтын фондын мүнгэ зөөреэр хүдэлдэг юм.

Совет хүнэй ажабайдалда нийтын хэрэглэлэй фонднууд тон ехэ удха шанартай, тэдэнэй олзо доходой нэгэ нүхэсэл боложо үгэнэ. Манай орон дотор 41 миллион пенсионер тоологдодог гэхэ гү, али 6 хүн бүхэнэй нэгэнинь гүрэнэй пенси абана. **Дүрбэн хүнһөө бүридэһэн совет гэр бүлэдэ 1970 ондо нийтын фонднуудһаа салин хүлһэнһөө гадуур үгтэһэн нэмэлтэ түлбэри мянган түхэриг болоо гээд ЦСУ тодорхойлон гаргалан байна.** Наймадахи табан жэлэй һүүлшын жэлдэ эдэ фонднууд 63 миллиард түхэриг хүрөө.

Наймадахи табан жэлэй туршада хүдэлмэришэн ба алба хаагшадай салин хүлһэн дунда зэргээр 26 процент, колхозникуудай түлөөһэн 1,4 дахин нэмэхэдэ, олониитын хэрэглэлэй фонднууд 43 процентээр ургаа. КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект соошье нийтын фонднуудые улам үргэдхэхэ хараа түсэб табигданхай. Нэгэн адли хэмжээнэй ажалай түлөө адлихан түлөөһэн үгтөөшье һаа, айл бүхэнэй олон, үсөөн хүнтэй байдаг хадань, ажалшадай эрилтэ хэрэглэмжэ хангаха хэрэг адли тэгшэ байха аргагүй ха юм даа.

Энэ ушарые хараадаа абажа, ажалай зэргээр түлөөһэ түлэхэдөө нүгөө талаһаа нийтын хэрэглэмжын фонднуудаар дамжуулан, ажалшадай эрилтэ хангагдана. Эдэ хоёр янзын түлбэри тааралдуулан, зүбөөр хэрэглэһэнэй ашаар социалис обществын гэшүүн бүхэнэй аша туһа гүрэнэй аша туһатай зохилдоно. Энээнэй ашаар социалис үйлэдбэри саг үргэлжэ хүгжөөжэ, «обществын бүхы гэшүүдые бултыень адли һайн ажаһуудалтай болгохо, тэдэниие дүрбэн тэгшээр хүгжөөхэ» гэжэ үшөө 1902 ондо В. И. Ленинэй тодорхойлһон социально-экономическа зорилго зүбөөр бэелүүлхэ арга олгоно бшуу.

М. АЛЕКСЕЕВ,
экономикын эрдэмэй кандидат.

ШЭЖЭМ УТАҺАН ШЭНХИНЭХЭЛ

Сибириин ба Алас-Дурна зүгэй үйлэдбэриин хүсэнүүдые гүйсэдөөр хэрэглэхэ тухай Директивэнүүдэй проект дотор илангаяа тодорхойгоор хэлэгдэнхэй.

«...Хүдөөгэй районуудта электро-дамжуулгын утаһа шэжэмүүдые олон болгохо, хүдөө хэрэглэгшэдые электрын элшэ хүсөөр улам найдамтайгаар хангаха хүдэлмэри үргэлжэлүүлхэ» гэжэ КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект соо хэлэгдэнэ. Гусиноозёрско ГРЭС юһэдэхи табан жэл соо ашаглалгада оруулагдаха республикымнай томо барилгануудай нэгэн гээшэ.

...Галуута Нуурай эрьеэр үглөөнэй наран элшэ туяагаа сасажа, хүн сагаан манан өөдөө хөөрэн дэгдэнэ хэбэртэй. Гусиноозерско ГРЭС-эй үйлэдбэриин-техническэ таһагай начальник Николай Николаевич Дуровтай Галуута Нуурай эрьеэр алхалнабди. Хэзээ нэгэтэ эндэ хооһон шара тала зэнхыжэ харагдадаг байгаа. Харин мүнөө электригүүдэй городок, Сибирь болон Алас-Дурна зүгтэхи томо барилгануудай нэгэн — Гусиноозерско ГРЭС бодхоогдохонь.

1200 мянган киловатт хүсэтэй энэ ГРЭС үнгэрэгшэ жэлдэ баригдажа эхилээ. Тус бүридөө 200-200 мянган киловатт хүсэтэй 6 электроблок тодхогдохо юм. Эдэ блогуудай гурбаниинь 1973 ондо хүдэлжэ эхилхэ. Харин 1975 ондо ГРЭС хүсэдөөр ашаглалгада оруулагдаха еһотой. Тиихэдэ ойрын хоёр жэлэй туршада эндэ энергетигүүдэй тосхон ерьын бодохонь. Гостиница, 1300 һурагшадай багтаха шэнэ һургуули, үхибүүдэй 3 саад, 600 хүдэлмэришэнэй байрлаха 4 дабхар хамтын байра, хүнүүдэй ажаһууха 9 дабхар гэр, худалдаа наймаанай тусхай центр, тиихэдэ 220 айлай ажаһууха хэдэн гэр, пионернүүдэй лагерь, профилактори, турбаза, 400 хүнэй һууритай клуб гэхэ мэтэ олон эмхи зургаануудай байшангууд баригдаха байна. Эдэ бүхы барилгада дүн хамта 20,5 миллион түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдана. Гусиноозерско ГРЭС-эй үйлэдбэрилэн гаргаһан нэгэ киловатт-час электрын элшэ хүсэтэй өөрын үнэ сэн 38 мүнгэтэ болохо юм. Энээнь Молдавска ГЭС-эй, мүн Англиин, «Хаймархем» гэжэ электростанциин электрын элшэ хүсэнһөө нилээд хямда сэнтэй болохо гээшэ.

Гусиноозерско ГРЭС Буряадай республикын, тэрэшэлэн бүхы Сибириин нэгэдхэмэл энергетическэ системэтэй холбогдожо, бүхы республикын хүдөө хэрэглэгшэдые электрын элшэ хүсөөр улам найдамтайгаар хангаха арга олгохо байна.

Баригдажа байһан ГРЭС-эй начальник Авраменко Анатолий Дмитриевич иигэжэ хөөрэнэ: «Манай ГРЭС-эй барилгашад КПСС-эй XXIV съездые угтуулан, ажалай вахтада жагсанхай. Коммунистнууд барилга дээрэ эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Жэшээлхэдэ, коммунист Владимир Георгиевич Засухинай хүтэлбэрилдэг шулуушадай бригада үдэр бүриингөө даабари 125—135 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Машинист экскаваторщик И. В. Панферов, арматурщигуудай бригадир А. Д. Дорофеев, электро-гагнууршан И. В. Балданов, штукатур-шэрдэгшэ О. Д. Собельникова болон бусад эршэ хүсэеэ элсүүлэн ажаллана.

Үнэхөөрөөшье, энэ ГРЭС-эй талмай дээрэ халуун ажалай охин нэгэшье минутада замханагүй. ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Хабсаргагшад: 2. Коммунист В. Засухинай хүтэлбэрилдэг шулуушадай бригада.

С. ОЧИРОВ.

КПСС-эй XXIV съездын делегат

Шунта нютагай хүб[үүн]

I. Замай эхин

Ноябрь һарын эхеэр намарай ольбон улам шангадажа, саһа бордоһон үдэр бүри шахуу үймэн обооржо, заримдаа хажуудахи хүниие харахын аргагүй тооһотон боролшохо юм. Алас холоһоо аян замаа яаралтайхан үргэлжэлүүлһэн хабтагар мүльһэд Сэлэнгэ мүрэнэй эрьюулгэдэ ороходоо, дабхасалдан ябтаржа, ганга эгсэ шулуун эрьеын духые нилээд шангаар мүргэн, хабирсалдан хахараашье һаа, Байгал тээшэ хушууран тэгүүлнэ. Сэлэнгын эрье шадар хүдэлжэ байһан хүнүүд энэ мэтые харахашье сүлөөгүй янзатай. Зүгөөр намарай байгаали олон зантай һамган мэтэ элдэбээр мушхаран хубилжа, ажалша зониие гааруулжа байһандал заримдаа аашалдаг заншалтай бшуу. Энээндэнь нилээд дадаһан хүбүүд гайхалданашьегүй. Балсанта гарнуудайнгаа хүсые туршаһан мэтэ, хүрэжэ сэнхэгтэшэһэн хүйтэн газар малтаха тумаа бүри үлүүсэ урмашана хэбэртэй. Хайлаа, хүрзэ гэхэ мэтын зэмсэгүүдэй түгдэртэрнь хүһөө шулуу бутаргажа, таашханууд соогуур хээд, арбаад үдэрэй саанахана өө мөөгүй болотороо тэгшэлэгдэһэн газарта абаашаад, жэншэдгүй зохидоор ябталан табиха юм.

Буряад ороной индустриин түүхэдэ эхи табилсаһан гушаад снуудай тэрэ холын намар Алексей хорёодхон наһатай боложо ябаа. Теэд түмэр хүрзэ бахимханаар барьяад, элһэнтэй холисолдошоһон шорой хүнгэхэнөөр шэдэлхыень харахада, хара ажал хэжэ яһала хүдэржэһэн хэбэртэй. Арбаадтайхан наһандаа аргаали анзаһа барижа, нютагай баяшуулай газар хахалжа, гараар тарья тарижа, боолтонуудые боожо һураһан хүбүүнэй гайхахаар, сошордохоор юумэн байбагүй. Хүрзын эшын нахиинтарнь газар удхаад, бүри саашань шэдэлхыень харахадаа, хажуудахи нүхэдынь атаархажа, Алешые хүсэхэ шадалгүй тулюурхан байһандаа халаглана.

Үдын эдеэнэй үедэ тэрэ шог зугаа дэлгэжэ, залуушуулые баясуулан, энеэлгэжэ, үсэгэлдэрэйхидөөл адли урма зориг бадаруулхадань, комсомолшууд эсэһэнээ мартахал даа.

— Шимнай, Алеша, маанадтаа орходоо һургуулитай, юу хээ нилээд ойлгохо хүн бэзэш даа,— гэжэ хододоол доржогоножо, үгэ зугаа таһалдуулдаггүй хошон зугааша Василий дуугарба.

— Баһа юугээ асуухаа һанабаш?

— Асуухашье гэжэ юун байхаб даа. Харин юунэй түлөө газар малтажа, шулуу ябталан табижа һаахаралдана гээшэбибди? Юрэдөөшье мэдэнэгүйб.

— Шэл бүтээхэ заводой һуури табилсажа байна хаямди. Тиимэ тогтоол баталагдан абтаа һэмнай. Али шимни тэрэ тогтоолтой танилсаагүй һэн гүш?

Игэжэ хэлэхэдэнь, хүбүүд бүгэдөөрэн шахуу энеэлдэшэбэ. Хошон зугааша Василий хүбүүнэй үзэг бэшэг мэдэхэгүйе гү, али ликбездэ үдэшэндөө һуралсажа захалһыень һанаал һэн ха. Удангүй тэдэнэр саһа бордоһон дундуур махан ошожо, үнөөхил ажалаа хэжэ, хүһөө шулуу бутартарнь сохёод, шэлэй заводой һуури үдэр бүри үндылгэжэ захалаа бэлэй.

Нигэжэ Бооҳоной Шунта нютагай Болотов Алексей Родионович гэжэ хүбүүн хүдэлмэришэн ангитай хуби заяагаа холбоо һэн. Түрүүшээр оройдоо дүшэн хүн хүдэлөө. Заводой һуури малтахань хэмгүй бэрхэ байгаа. Һайн дураараа ерэгшэдэй зариман тэсэхэгүй, халтад лэ гэхэдээ арилшаха. Тиигэбэшье заводой барилгада хүдэлхэ эдэбхитэд Буряад ороной зүг бүхэнһөө олоор ерэлсэжэ, ажал хүдэлмэри нилээд урагшатай ябажа захалба. Эдэбхитэдэй түрүү зэргэдэ Алексей Родионович ябалсажа, хүдөөһөө ерэһэн залуушуулые хүдэлмэришэнэй мэргэжэлдэ һургалсаба. Сүлөөтэй сагтаа нийтын ажалда хабаадалсажа, соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэри залуушуулай дунда үргэнөөр ябуулжа, магтаал һайшаалда хүртэһыень тооложо барахын аргагүй. Заримдаа амаржа унтаха сүлөөгүй ябаашье һаа, эрдэм бэлигээ дээшэлүүлжэ, эрхим дээдэ һургуулитай мэргэжэлтэ болохые оролдоо. Юрын хүдэлмэришэнһөө эхилээд, заводой статистик болотороо бүхы цехүүдтэнь хүдэлжэ, онол, мэргэжэл нилээд шудалаа бэлэй.

Нэгэтэ тэрэниие заводой директор дуудажа ерүүлээд:

— Зай, хүбүүн, ажал хүдэлмэришни һайн гү? Тоо бүридхэхэдөө тухашарнагүй гүш?— гэжэ сэхыень асууба.

— Шадал зэргээрээ хүдэлнэлби даа. Юрэдөө ядалдахаар юумэн үгы хэбэртэй,— гэжэ Алексей Родионович харюусаба.

— Хари тиимэһээл шамайе түсэблэлгын таһагта хүдэлхыеш оруулха гэлсээбди. Юун гэжэ һананаш?

— Хари теэд, хүдэлжэ шадаха гүб даа. Шадалаараа оролдоно бэзэб.

— Шадахал байхаш. Үшөө 1929 ондо Эрхүүгэй хүдөө ажахын техникум дүүргэһэн байнаш, тусхай дипломтойш. Одоо шадажа ядахаар юун байхаб. Зай, амжалта хүсэнэб!— гээд залуу мэргэжэлтын гарые директор барьяа һэн.

II. Өөр тухайдаа тобшохоноор

Алексей Родионович татажа байһан папиросоо унтаргаагаад, һууриһаа яаралгүйхэн бодожо, нараар туяарһан үргэн салуу таһалгынгаа сонходо ошоод, хоёр тээшэнь сэлин нээжэ, нэгэл тиимэ бодолгото болоһоной удаа:

— Энэл даа, хараһаар ябатарни үндын бодоһон заводнай. Заводто хүдэлжэ үзөөгүй хүнүүд бүхы хубилалта туйлалтыемнай хайшан гэжэ мэдэхэ бэлэй. Сонхынгоо гү, али архиин шэлые пэнгэргүй тэһэлжэрхидэг заримашуул шэл гээшэмнай миин лэ магазинуудта бүтээгдэһэн шэнги һанадаг ха. Зүгөөр энээхэн шэл тиимэ бэлэхэнээр хэгдэдэггүй юм шуу.

— Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ нилээд бэрхэтэй байгдаа. Тиигэбэшье манайхид урма зоригоо мохоогүй, холын фронт мордоһон эрэшүүлэй оронда һамгад, үхибүүд хүдэлжэ, илалтын үдэрые дүтэлүүлэлсээ һэн. Бишье нүхэдтэйгөө хахасажа, баруунай фронт ошоо һэм,— гэжэ Алексей Родионович хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.— Түрүүшээр 1-дэхи, 4-хи Украинска, тиигээд Белорусска фронтнуудта ото ябалсажа, Карпатын хадануудые дабан махалсажа, Чехословакиин Прага хотодо дайгаа даралсаһан, даагаа һүүлдэлсэһэн байнаб. Нэгэ дахин шархатаа бэлэйб. Дайндашье ябалсахадаа ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулааб. Дайшалхы ямар шагналтайбта гэжэ һураа бэлэйт. Байза, «Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хоёрдохи шатын», «Дайшалхы улаан тугай», «Улаан одоной» орден болон медальнуудаар шагнагдахадаа сэдьхэлээ нилээд уярха, омогорхохошье ушартай ябааб. Дайнай һүүлээр түрэл заводтоо бусажа, түсэблэлгын таһагай начальнигаар хүдэлжэ захалаа һэм. 1949 ондо заводой дирекциин зууршалгаар хоёр жэлэй һургуулида ошожо, шэлэй промышленностиин инженер-технолог мэргэжэлтэй боложо бусаа бэлэйб. Өөр тухайдаа богонихоноор хэлэхэдэ, нимэл даа,— гэжэ хөөрөөгөө дүүргээд, заводой цехүүд соогуур ябалсажа, ажал хүдэлмэритэй танилсахыем дурадхаба.

III. Хүсэтэ амисхаал

Баясаһамнишье аргагүй. Бушуухан хубсалаад, хори гаран гектар газар эзэлдэг заводой талмайда ороһомнайшье ойлгосотой. Алексей Родионович яаралгүйхэн гэшхэлнэ. Элдэб эсын асуудал һурахые зүрхэлнэгүйб. Директорэй намдуу зохид хөөрөө шагнахада, аятай, удхатайшье байгаа бэлэй. Мүнөө сагай эрилтэдэ таарама томо заводой хүсэтэ амисхаал, заводой амин һудалые барижа байдаг ажалша бэрхэ хүдэлмэришэдэй гэрэлтэ һайхан образ үзэгдэхэдэл гэхэ юм. Еһотой хүдэлмэришэд тухай ном бэшэжэрхёо һаа.. Зүгөөр һанахада бэлэн юм бэзэ.

Директор хөөрэнэ. би шагнанаб. Нилээд олон тоо, баримта блокнодтоошье буулгажа үрдигдөөгүй. Урдань эндэ нэгэ пеэшэн хүдэлдэг байһан. Түлеэнэй ашаар хүдэлдэг пеэшэн үе сагай эрилтые хангажа шадахаа болибо. Түхэреэн хоног соо зургаан зуугаад кубометр үрэбхидэг пеэшэнгые хангахын тула зуун дүшөөд хүн үдэр һүниие илгангүй хүдэлөө. Модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ, хюреэдэхэ, хахалха, түлихэ, тиигээд түүхэй эдэй шэл болотороо хайлаха температурада хүрэтэрнь ото һахижа, удхалжа байха шухала. Бүхы юумэн гараар хэгдэхэ даа. Ушар тиимэһээ заводоо һэльбэн шэнэдхэхэ зорилго табигдаба.

Тон харюусалгатай энэ хүдэлмэри Алексей Родионович (1955 онһоо директорээр хүдэлнэ) өөрөө хүтэлбэрилжэ, бүхы объектнүүдтэ байлсаха ушартай ябаа. Тон шухала асуудалнуудаар Москва ошохо, ороной томо томо шэлэй заводуудаар ябаха, дүй дүршэлыень халан абалсаха хэрэгтэй. Ганса телефоноор һууҗа болохогүй бшуу.

Завод 1955 онһоо ... бэн шэнэлэгдэжэ зах... тэй. Уданшьегүй хоёр ... ашаглалгада үгтэжэ, ... һээр түлигдэдэг хоёр ... оройдоо далаад хүн ... лобо . Гэхэтэй хамта ... ска түхеэрэлгэнүүдшье ... дэжэ, хүшэр хүндэ хүд... һожоруулагдаа. Хэр... сүүдхэдээ оройдоо дүр... дүрбэлжэн метр шэл ... гаа һаа, харин мүнөө ... шахуу дүрбэлжэн метр ... гана ха юм.

Юу хэһэнэй ашаар ... хам хэгдээб? Завод ... бэгдээшье гэлэй. Теэ... гэжэ гү? Нэн түрүүн ... һургуулитай мэргэж... хай бэлэдхэлтэй хүдэ... хангагдаһанай ашаар ... та туйлагдаа. Ушар ... лэдбэриин технологи, ... шэдэй дүршэл мэдэхэ... раа. голодоһон гараһа...

Хэрбээ урдань пеэш... бүри заһабарида ор... һаа, харин мүнөө гурба... жо заһагдана. Энэнь ... лээд ехэ амжалта гэшэ... ри хэды ехэ продукци ... ехэ мүнгэ зөөри алмагда...

Цехһээ цех бүхэнд... маа цехэй ажал хүдэл... сэ тухай яаралгүйхэ... нэбди. Витринэдэ ... хабтагар зузаан шэлэй ... өөдөө татагдажа гара... халта ялагашан харагд...

— Нэгэ хабтагай ... килограмм болодог ... гэжэ Алексей Родионо... хилэн хэлэхэдэ, хабтага... шэл ханатай Улаан-Үдэ... нэхэн ордон, байшангуу... дэм харагдахадал гэ... жэн харгыгаар һолжор... түхеэрэлгэ доошоо ар... жа, агаарай аргаар тэр... таһа һороод. тусхай хай... хэжэрхихэ юм. Урдань... гараар хэдэг байгаа. Ста... ришье һонирхолтойгоор ... нэ. Ушар тиимэһээ ... бүхэл хаш даа. Алексей ... вич нэгэ басага дуудаж... сталлинит шэлэй хэр... байһые шалгахые дура... хэдэнь тэрэ басаган ха... хүндылжэ табяад, метр... юһэн зуун грамм шэгнүү... бэгэ мэтэ түб түхэреэн ... гажархиба. Сталлинит ... ше тэһэрээ гэһэмни, ... Харин үнөөхи түхэреэн ... үшөө ондороод абаха ... дэнь дээрэнь гараад ... директор дурадхаба. ... дэбһэхэдэмшье туһа ... Иимэл хадаа энэ шэл а... гэнөөр хэрэглэгдэнэ ... бэлэйб.

Бутылка хэдэг цех ... томат хүүежэ, сүүдхын ... нэгэ автомадынь 22 м... бутылка хэхэ шадалтай ... мэдүүлбэ.

Витринын шэл, стал... гүй олон бутылка. мүн ... сагдаһан нилээд олон ... үнгэрһэн наймадугаар ... лэй туршада ехээр хэгдэ...

Шэлэй заводой тосхон ... салуу гудамжануудаар ... хэн алхалнаб.

* * *

Болбосон түхэлтэй бо... тосхон зундаа ногоон сэ... умбан ногоордог, үбэлдө... нээтэ нарһад аилнуудай ... хүүелдэжэ байдаг. Өөрын ... ли. больница, поликлини... дэй саад, ясли, магазин, ... соёлой байшан. Тоолоо... аалши. Хүдэлмэришэдэй ... хүсэд түхеэрэлгэтэй ба... түбхинэнхэй. Энэ талаа... нист, Ленинэй орденто, ... АССР-эй Верховно Совет... тат, Ленинскэ партиин ... съездын делегат Алексей Р... вич Болотовой аша габья... шэ.

М. ОСОД...
манай тусхай ...

Республикын засагай дээдэ зургаануудта

ҮШӨӨЛ ДУТАГДАЛТАЙ

…кын Министрнүүдэй «Хүн зониие шэрэдэг горо… транспортын хүдэлмэриие …лха тухай» РСФСР-эй …нүүдэй Советэй 1968 …ын 5-най, БурАССР-эй …үүдэй Советэй 1968 …ын 12-ой тогтоолнуудай … дүүргэгдэжэ байһые ха-…

…Үдын горсоведэй гүйсэд-…дай транспортна управ-… Коммунальна ажахын мини-… городой транспортын хү-… һайжаруулхын түлөө …хэ ябуулганууды бэе-… байна. Городуудта авто-…олошоруулагдаа, таксигаар … шэрэхэ хүдэлмэри үргэ-… болон автобусуудай …д зарим газарта шэнээр …, буудалай газар дээрэ … удаан хүлеэхэ ябадалые … талаар хэмжээнүүд абта-… Тиибэшье энэ хэрэгтэ …нууд үшөөл бии бай-… Жэшээнь, Улаан-Үдын трам-… управленидэ 52 поезд бии. …дэнэй хүдэлмэриие муу-…һэнһээ боложо, 1970 …нууд замда ябажа … 1500 дахин заһабарида …, али 5400 час соо миин … байна. Элдэбээр эбдэрхэ, … дуталдаха гү, али жолоо-… шалтагаалха гэхэ мэ-… автобусуудшье оло дахин, … соо миин зогсодог байба.

… трамвайн ябадаг замууд, … үйлсэнүүдэй харгынууд …. Гагаринай, Балта-…, Бабушкинай нэрэмжэтэ … бусад үйлсэнүүдтэ бороогой … доогуур урдаха аргагүй … автобусуудай, трамвай-…, таксинуудай мүр хаадаг, … ехээр хаяжархидаг. …, мүн бусадшье дутаг-

далнууд республикын ондоошье городуудта үзэгдэнэ.

Буряадай республикын Министрнүүдэй Совет Улаан-Үдэ городой, бусадшье городуудай транспортын хүдэлмэриие һайжаруулхын түлөө Коммунальна ажахын министерство, Буряадай транспортна управлени, Улаан-Үдын горсовет, Хяагтын, Захааминай, Сэлэнгын ба Кабанскын аймсоведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд зохихо хэмжээнүүдые саг соонь абанагүй, ажалшадые транспортаар хангалгые һайжаруулха тухай РСФСР-эй ба БурАССР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоолнууд хангалтагүйгөөр дүүргэнэ гэжэ зааба. Трамвайн управленидэ, пассажирнуудые шэрэдэг автомашинануудай предприятинуудта жолоошодой ба бусад хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ-политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар табигданхай, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ һуралсал хангалтагүй, ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэл муугаар шудалагдана, кадрнуудаа өөрынгөө предприятида бүрин үлөөхэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Эдэ бүгэдэһөө болоно, жолоошод нэгэ газартаа удаан үлэдэггүй байна. Жэшээнь, трамвайна управленидэ 1970 ондо 227 хүн шэнээр абтаа, тиихэ зуурань 289 хүн ажалһаа гаража ошоо. Буряадай профессионально-техническэ һуралсалай управлени трамвайн жолоошодые ба бусад мэргэжэлтэдые бэлдэхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулнагүй.

Дээрэ дурсагдаһан, мүн бусадшье дутуу дундануудые усадхахыень, городой транспортын хүдэлмэриие һайжаруулха талаар зохихо хэмжээнүүдые ойрын сагта абахыень республикын Министрнүүдэй Совет тусхайта предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалба.

ЭД БАРАА — АРАД ЗОНДО

Үнгэрэгшэ табан жэл соо хүн зондо 1,5 дахин ехэ эд бараан худалдагдаа. Ажалшадай бодото олзые бүри дээшэлүүлжэ, шэнэ табан жэлэй туршада худалдаа наймаанай хэмжээе 40 процентээр ехэ болгохо гэжэ хараалагдана.

Шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа партиин XXIV съездын Директивэнүүдэй проект соо энээн тухай бэшээтэй. Парти болон арадай бүтээһэн туйлай ехэ хүдэлмэри, орондой үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй талаар туйлагдаһан гайхамшаг хубилалтанууд, совет «дундуур» бүлын ажаһуудалай һайжарһан баримта тэдэ тоонуудай саана харагдана.

Совет хүнэй худалдан абадаг байһан, мүнөө абадаг юумэнүүдые сасуулжа үзэхэдэ, байдалайнь ехээр һайжаралга бүри ехэ болоно. Жэшээлхэдэ, дайнай урда тээхи жэл — 1940 ондо эд бараа худалдан абаһан түхэриг бүхэнэй 13 мүнгэниинь зуруул, керосин, мылэ, тамхинда гаргашалагдаа. Харин радио ба электротовар, велосипед болон мотоциклда оройдоо гурба хүрэхэгүй мүнгэн гараһан байгаа. Дайнай һүүлдэшье хэдэн жэлэй турша соо иимэл зандаа байгаа.

Удаан саг соо ашаглагдадаг тиимэ эд бараа худалдан абахын тула 1970 ондо түхэриг бүхэнэй 15 шахуу мүнгэн гаргашалагдаһан, харин зуруул, мылэ гэхэ мэтэдэ 4 үлүүтэй мүнгэн гараһан байба. Гэхэ зуура керосинһаа бэшэниинь һураггүй ехээр абтадаг болобошье, тиимэл байгаа.

Эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдажа абалга мүн лэ иимэрхүү. Нэгэ жэшээ дурдая. 1940 ондо, мүн дайнай һүүлдэ хэдэн жэлэй турша соо гүрэнэй болон кооперативна магазинуудһаа абтаһан эдеэ хоолой зүйлнүүдтэ гаргашалагдаһан түхэриг бүхэнэй 17 үлүүтэй мүнгэн хилээмэ талханда гараһан байхадань, харин мүнөө тэрээндэ оройдоо 4 тухай мүнгэн гарана.

Яагаад иимэ хубилалтанууд болооб гэжэ хүн бүхэн ойлгоно ёһотой: зоной байдал һураггүй һайжараа бшуу. Эд бараанай эрьесын түргэдэхэтэй хамта юумэнэй шанар мүн лэ һайжаралсаа. 1940 онтой сасуулбал, 1969 ондо эд бараанай эрьесэ зургаа дахин, тэрэ тоодо промышленна эд бараа худалдалга — 8,2, эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдалга 4,8 дахин нэмээ. Һүн, сагаан эдеэнэй зүйлнүүдые худалдалга — 13, мяха — 9, үндэхэ — 10 шахуу, хилээмэ талханай зүйлнүүдые худалдалга 2,3 дахин ехэ болоо.

Хүн бүхэн хэды шэнээн хилээмэ эдинэб гээд хаража үзэбэл, улам багые эдидэг боложо байнхай. 1960 ондо хүн болгон 164 килограмм, 1965 ондо — 156 килограмм, 1969 ондо — 149 килограмм эдиһэн байба. Тиихэдэ мяха, загаһа, һү, үндэгэ, үрэ жэмэс хэрэглэлгэ улам нэмээ.

Илангаяа һүүлэй табан жэл соо хүн зоной бодото олзо, арадай хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ эли бодо ехэ болоо. Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые бүхы талаарнь дээшэлүүлхэ гэһэн партиин хараа шэглэл, хүдөө ажахыгаа, мүн арадай хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргадаг промышленностиие түргөөр хүгжөөхэ хэмжээ ябуулганууд ехэ үүргэ дүүргэээ.

Һүүлэй гурбан жэлдэ удаа дараалан орон дотор арадай хэрэглэлэй эдлэл («Б» бүлэг) үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдһээ («А» бүлэг) нэгэ бага түргөөр бүтээгдэн гаргагдаа. Бүхы дээрэнь абажа үзэбэл, үнгэрэгшэ табан жэл соо «А» бүлэгэй ургалта «Б» бүлэгэйхиһөө оройдоо 4 процентээр үлүү байгаа. «Харин урдахи табан жэлдэ «А» бүлэг «Б» бүлэгһөө 1,5 дахин түргөөр ургаһан байха юм.

Иимэ хүгжэлтэ партиин XXIII съездын шиидхэбэреэр хараалагдан бэелүүлэгдээ. Совет арадай шэн габьяата ажалай ашаар бии болгогдоһон үйлэдбэрилгын хүсэнүүд манай бүхы экономикын һуудал болохо хүндэ индустриие саашадань хүгжөөхэ, тиихэтээ хамта совет хүнүүдэй ажаһуудалай соёл болбосоролой эрилтэ хангадаг промышленностиин һалбаринуудые түргэн хүгжөөхэ арга олгоно гэжэ съездын шиидхэбэринүүд соо онсолон тэмдэглэгдэһэн байгаа.

Үйлэдбэриин ургалта үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые, эдлэл хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгын ургалта хоорондоо адлирхуу байха ёһотой гэжэ съезд мэдэрһэн юм.

Манай гүрэн арадай хэрэглэлэй эд бараанай ехэнхи хубиие орон дотороо үйлэдбэрилдэг болобошье, хилын саанаһаа, тусхайлан хэлэбэл: СЭВ-эй оронуудһаа уласхоорондын социалис харилсаанай үндэһөөр мүн лэ ехээр асардаг. Эдэ бүгэдын ашаар гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай розничо эрьесэ нёдондо 1965 онойхиһоо 1,5 дахин шахуу ехээр нэмээ. Энээнэй урдахи табан жэлэй үедэ худалдаа наймаанай эрьесэ 1/3 хубяар ехэ болоһон байгаа.

Совет хүнүүд илангаяа удаан саг соо хэрэглэгдэхэ эд бараа ехээр худалдан абана. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ 28 миллион элдэб янзын час, 5,9 миллион радиоприёмник болон радиоло, 5,3 миллион үлүүтэй телевизор, 3,8 миллион холодильник абаа. Мүнөө оронойманай 100 айл бүхэндэ 53 телевизор, мүн хубсаһа угаадаг тэды тухай машина, 32 холодильник хүртэнэ.

Гэбэшье зарим зүйлнүүд хэды олоор гаргагдабашье, үшөөл дуталдаһаар. Юун дээрэһээ тиигэнэб?

Түбхын түрүүндэ арад зоной олзо доход, соёл болбосорол, ажаһуудалай эрилтэнүүд угаа түргөөр ургана.

Хүдөөгэй зониие абаад үзэе. Ниитын ажахыһаа колхознигуудай олодог олзо үнгэрэгшэ табан жэл соо 40 процент үлүүтэйгээр нэмэһэн байна. Электрын элшэ хүсэн хүдөө зоной ажаһуудалые эрид хубилгаа. Мүнөө бүхы колхоз, совхозууд электрын гал хэрэглэдэг болонхой. Тиигэһэнэй үндэһөөр 1960 ондо 212 мянган телевизор, 45 мянган холодильник, харин 1970 ондо — 2 миллион үлүүтэй телевизор, нэгэ миллион шахуу холодильник хүдөө нютагуудай улад зондо худалдагдаа.

Эдеэ хоолой талааршье мүн иимэрхүү гэхэдэ болохо. Мүнөө хото, хүдөөгэй зон адлирхуу хоол хэрэглэдэг болонхой.

Манай орондо арад зоной байдалай саг үргэлжэ һайжаржа, эрилтэнүүдэйнь ехэ боложо байһые эдэ бүгэдэ гэршэлнэ. Энээнтэй дашарамдуулан, В. И. Ленинэй бүри 1918 ондо, Соведүүдэй Бүхэроссин съезд дээрэ хэлэһэн үгэ ээлүүдгүй һанаанда ороно: «Хаа хаанагүй хүнүүдэй шэнэ эрилтэ табихыень харахадаа, иимэл байха ёһотой, хүн бүхэнэй байдалаа һайжаруулхые, наһанайнгаа зол жаргал эдлэхые хүсэдэг болоһон саг — социализм гээшэ гэжэ хэлэнэбди» гэһэн юм.

Партиин бүхы ажал ябуулгань түрүүшын ээлжээндэ — «бүхы юумэн хүнэй аша туһада, тэрэнэй зол жаргалай тулада» гэһэн программына зорилго болоно. Шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектын үгэ, мүр, бүлэг бүхэн дотор энэл зорилго харагдана.

Ерэхэ табан жэл соо эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргалга совет экономикын түүхэдэ түрүүшынхеэ үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые гаргаһанһаа түргөөр хүгжэхэ болоно. Энэ хадаа манай экономическа, оборонно хүсэ шадалай үндэһэ һуури болохо эрхим зэргын хүндэ индустри байгуулжа шадаһанай аша үрэ болоно.

Үнгэрэгшэ табан жэл соо худалдаа наймаан 50 миллиард түхэригөөр дээшэлээ. 1970 онойхитой сасуулбал, 1975 он хүрэтэр 60 миллиард түхэригөөр дээшэлхэ. Зоной ехээр хэрэглэдэг эдеэ хоол, эдлэл хэрэгсэлнүүд үлэмжэ элбэгээр үйлэдбэрилэгдэхэ. Нэрлэн дурдабал, мяхан, загаһан, һүн, сагаан эдеэнэй зүйлнүүд, үндэгэн, овощ болон үрэ жэмэс, мебель, амһарта, холодильник, хүнгэн автомобиль, түлишэ, барилгын материал г. м. Хоёр-гурбан жэлһээ улад зоной эрилтэ бүрин хангахаар тоотой холодильнигууд бүтээгдэн гаргагдадаг болохо гэжэ мэргэжэлтэд тоолоно. Харин табан жэлэй эсэс тээшэ автомобильнуудыешье дуран соогоо абахаар болохо: 1975 ондо 800 мянга шахуу автомобиль наймаанда гараха.

Мүн хубсаһа хунар, гутал, оймһон, илангаяа үхибүүдэй хубсаһан бүри олоор гаргагдаха, магазинууд бүри олон болохо, тэдэнэй хүдэлмэри һайжарха, хүдөөгэй зоной хэрэглэмжэ дүүрэн хангаха хэмжээнүүд хараалагдаа.

Арад зоной хэрэглэхэ эдеэ хоолой, эд бараанай розничо сэнгые нэгэ янза байлгаха, мүн зарим зүйлнүүдэй элбэг болоһоной зэргээр тэдэнэй үнэ сэн хямдаруулха гэжэ Директивэнүүдэй проект хараална.

И. АРТЕМОВ,
ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хяагтын трикотажна фабрикын зэрэлгын цехэй түрүүшүүл Валя Овсяннкина (зүүн гарһаа), Вера Соковикова (мастер), Света Филиппова, Лида Новолодская гэгшэд КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, халаанайнгаа нормые үлүүлэн дүүргэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ҺААЛИШАД ШАЛГАРНА

МУХАР-ШЭБЭР. Колхоз, совхозуудай һаалишад гүрэндэ һү тушааха байгша оной 1-дэхи кварталай түсэбые уридшалан дүүргэбэ. Тиигэжэ даабариин ёһоор 19300 центнер һү тушааха аад, 19600 центнертэ хүргөө. Съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ «Забайкалец», «Знамя Ленина» колхозуудай һаалишад шалгарна.

Мүнөө аймагай ажахынуудай малшад XXIV съездын нээгдэхэ үдэр болотор түсэбһөө гадуур 2500 — 2700 центнер һү тушаахаар хараална.

Б. ЖАМБАЛОВ.

НЭГЭ ТҮСЭБТЭЙГӨӨР АЖАЛЛАХАДА

Лекторнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө

Һаяхан республикын «Знание» бүлгэмэй правлениин президиум Онинoборскын «Знание» бүлгэмэй эхин организациин түрүүлэгшэ Г. Г. Кучумовагай мэдээсэлые шагнажа, тус организациин хүдэлмэриин дүй дүршэлые һайшааба.

Онинoборскын найман жэлэй һургуулиин хими ба биологиин багша Галина Георгиевна Кучумовагай хүтэлбэрилдэг «Знание» бүлгэмэй эхин организаци ажалшадай дунда ойлгуулхажын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ ямар үүргэ дүүргэдэг тухай тус статья дотор хэлэгдэнэ.

Ойдоп Тагарович Тагаров харанхы боло болотор, сонходоо ошоод лэ хараха юм. «Ерэхэгүй гээшэнь гү? Үгы, ерэхэл ёһотой байха» гэжэ з о с о о г о о шэбшэнэ хэбэртэй. Үдэшын 7 саг боложо байба, харин агитбригада харагдахагүй юм.

Хонишон Тагаров дэмы һанаата болоһон байгаа. Агитбригада шуурхай ятайханаар гэртэнь орожо ерэбэ.

Отделениин партийна организациин секретарь, сельскэ Советэй түрүүлэгшэ Татьяна Николаевна Башинова мүнөөдэр агитбригадые толгойлжо ерээ. Библиотекарь Прасковья Прокопьевна Байбородина, соёлой байшангай директор Вера Михайловна Заиграеватай хамта «Дайшалхы хуудаһа» гаргаба. Тагаровай ажалладаг хонишодой бригадын ажал хүдэлмэриин дүнгүүд тухай һүүлэй мэдээнүүдые тэдэнэр асарһан байгаа бшуу. Тиихэдэ «артистнуудынь» хубсаһа хунараа бэлдэнэ, харин уран һайханай бүлгэм хүтэлбэрилэгшэ Павел Евтефьевич Заиграев хонишодой ойрын байрануудта ошожо, машинада хүнүүдые һуулгаад ерэбэ.

Үдэшын 8 сагта малшад бултадаа суглараа. Т. Н. Башинова КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгэбэ. Ойрын табан жэлдэ арадай ажахые хүгжөөхөөр хараалһан түсэбые сугларагшад ехэтэ һонирхожо шагнаба. Асуудалнуудшье байгаа. Тэрэнэй һүүлээр уран һайханай бүлгэмые хүтэлбэрилэгшэ П. Е. Заиграев, агитбригадын концертдэ хабаадагшадтай танилсуулба. Татьяна Зуева, Ольга Сергеева, Лидия Брянская гэгшэд шэнэ дуу гоё һайханаар хангюурдаба. Һүүлээрнь киномеханик Леонид Бурков кино харуулаа.

Концерт дүүрээ; гэбэшье хонишод гэр гэртээ тарахаяа яаранагүй. Библиотекарь П. П. Байбородина шэнэ номуудые асарһан байгаа, тиимэһээ уншагшад шэнэ ном абана. Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэ Екатерина Ильина эндэ ерэһэн хонишон бүхэнтэй хөөрэлдэжэ, заримандань эм үгэнэ.

Хонишодшье, ерэһэн айлшадшье һанаа сэдьхэл дүүрэн үлөө. Хоёр недели болоод, тэдэнэр дахинаа уулзаха байна бшуу.

Агитбригадын ерэхэ болзорые хонишод мэдэнэ гээд миил хэлэһэн бэшэбди. Ушар юуб гэхэдэ, «Знание» бүлгэмэй эхин организаци соёлой байшангай, библиотекын, һургуулиин, хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта политическэ мэдэрэл, эрдэм наукын туйлалтануудые дэлгэрүүлхэ тушаа хахад жэлэйнгээ түсэб хамтадаа табиһан байна бшуу. Лекци үнгэргэхэ саг болзор, мүн темэнүүдыень зааһан график Онинoборск тосхоной бүхы айлнуудта, фермэнүүд болон отарануудта тараагдаһан байна.

— Манай нэгэдхэмэл түсэб гол туйлалтамнай, — гээд Г. Г. Кучумова хэлэнэ.

Үнэн даа, тон зүбөөр хэлэгдэнэ гээшэ. Нэгэдхэмэл түсэб табихын тула хуушан гурим эбдэхэ ёһотой байгаа. Яахадааб гэхэдэ, энээнһээ урид клубые даагша гү, али библиотекарь өөрын түсэбтэй, харин лектор ажалшадай сүлөө сагые хаража лекци гү, али хөөрэлдөө үнгэргэхэ ёһотой байһан. Энээнһээ уламжалан, холын хараатайгаар хүдэлмэри түсэблэхэ аргагүй байгаа.

Онинoборск тосхоной лекторнууд соёл сурталай хүдэлмэри ябуулхадаа нэгэдхэмэл түсэб табия гэжэ дурадхаһан байгаа.

— Нэгэ партийна организациин хүтэлбэри доро мүнөө нэгэ түсэбтэй, нэгэ адли нэгэдхэмэл хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлнэбди, — гэжэ Галина Георгиевна хөөрэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй ноябрь һараһаа эхилээд, хүдөө ажахын эрдэм мэргэжэлэй кинолектори эмхидхэн байгуулагдаһан юм. Хүдөө ажахын эрдэм мэргэжэлые хүн зоной дунда үргэнөөр тарааха, хүдөөгэй нютагуудай шиидхэгдээгүй асуудалнуудта гол анхарал хандуулха гэһэн зорилго кинолекториин урда табигдаһан байгаа. Урдаа табиһан зорилгоёо ямараар бэелүүлдэг тухайнь үзэжэ гараһан темэнүүдынь гэршэлнэ. Түрүүшын хэшээл дээрэ совхозой директор Г. Н. Бородин хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар партиин ээлжээтэ зорилгонууд тухай КПСС-эй ЦК-гай июлиин (1970) Пленумэй материалнуудаар лекци уншаһан байна. Лекциин һүүлээр «Шэнэлэн хубилһан тосхон» гэжэ фильм харуулагдаа. Хоёрдохи хэшээл дээрэнь «Ороохо таряа үйлэдбэрилгэ — хүдөө ажахые хүгжөөлгын гол зорилго» гэһэн лекци уншагдаһан, мүн лэ кино харуулагдаһан байна.

Нютагай лекторнууд Онинoборскын ажалшадта элдэб янзын темэтэй лекци уншадаг юм. Нэгэ заримашуулынь уласхоорондын байдал тухай, бусадынь хүдөө ажахын темэнүүдтэ, нүгөөдүүлынь коммунис ба интернациональна хүмүүжүүлгэ тухай хөөрэдэг. Политическэ темэдэ зорюулагдаһан лекцинүүд онсо һуури эзэлнэ. «Знание» бүлгэмэй эхин организаци политическэ хүмүүжүүлгые тон шухалада тоолодог. Энэ талаар ехэ амжалта туйлагданхай. Онинoборск тосхондо ниитын гурим эбдэхэ ябадал усадхагданхай. Малшад болон таряашад үйлэдбэриингөө даабари амжалтатайгаар дүүргэдэг болонхой.

Ленинэй номуудые шудалха хэрэгтэ лекторнууд ехэ анхарал хандуулна. В. И. Ленинэй ажабайдал ба ажал ябуулгын жэшээ дээрэ тэдэнэр залуушуулые хүмүүжүүлхэ гэжэ оролдоно.

«Знание» бүлгэмэй гэшүүд бүхы хэмжээ ябуулгануудта эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Олониитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг лекторнууд уран зохёол ба шэнэ кинофильмнүүд тухай хүн зоной дунда хөөрэжэ, совхозой хүдэлмэришэдые номдо, искусствада дуратайгаар хүмүүжүүлхые эрмэлзэдэг. Краснопартизанска соёлой байшан соо «Посол Советского Союза», «У озера», «Освобождение» гэжэ фильмүүд зүбшэн хэлсэгдэһэн, И. Калашниковай «Шэнэ сагай шэнжэ» гэһэн романаар уншагшадай конференци болоһон юм.

Тэдэнэр өөрынгөө хүдэлмэридэ техническэ хэрэгсэлнүүдые үргэнөөр хэрэглэдэг. Хоорондоо мүрысэжэ байһан хонишод миндаһан дээрэ бэшэгдэһэн хөөрөөнүүдые шагнадаг болонхой.

Эндэхи тосхоной зон бүхы хэмжээ ябуулгануудта эдэбхитэйгээр ябалсадаг, ушар тиимэһээ Онинoборск тосхоной интеллигенцидэ ажал хүдэлмэреэ ябуулхадань һураггүй бэлэн юм ааб даа гээд заримашуул һанажа болохо. Онинoборскын зон республикын бүхы хүдөө нютагуудай хүн зонтой адлил ажаһуудалтай уладууд юм. Ород, буряад, татар үндэһэ яһатад зэргэлэн эбтэй эетэйгээр ажалладаг, Эндэхи лекторнууд хүн зондо һайнаар, анхаралтайгаар хандадаг. Тэдэнэй аша туһа хараадаа абадаг шуу.

Мүнөө КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые шудалха, зүбшэн хэлсэхэ талаар хүдэлмэридэ тэдэнэр шармайн оронхой. Партиин табиһан хараа түсэб, һанал бодолые хүдөөгэй ажалшан бүхэндэ хүргэхые оролдоно.

М. СТЕПИН.

Олониитээр дэмжэгдэнэ

…Районуудай, городуудай ажалшадай депутадуудай Соведүү… хүдэлмэри саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай …СС-эй Центральна Комитедэй, «Районуудай, городуудай …алшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай матери… ба мүнгэн сангай хэрэг һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» …СР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоолнуудые, «Районой …алшадай депутадуудай Соведүүдэй гол эрхэнүүд ба уялга… тухай» СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указые … хүнүүд, тэрэ тоодо манай Буряадай республикын ажал… бүхы улад зон һонирхон угтаад, эдэ шухала документ… зүбшэн хэлсэжэ, халуунаар дэмжэжэ байна.

…Дурсагдагша тогтоолнууд, Указ тухай хэдэн нүхэд һанам… хэлэбэ.

…НЕЕВ В. Д. — Улаан-Үдын … райсоведэй гүйсэдкомой …:

— Социалис демократиин гол … наринаар сахиха. Со… ажал ябуулгада олонии… хабаадалгые саг үргэлжэ үр…, мүн Соведүүдэй үүргэ ба … дээшэлүүлхэ, өөһэ… үгтэһэн асуудалнуу… шиидхэлгын түлөө Соведүү… харюусалга улам дээшэлүүлхэ … КПСС-эй ЦК-гай, СССР-… Министрнүүдэй Советэй тог…, СССР-эй Верховно Со… Президиумэй Указай тон … лабтай. Урдахи …нуудаа үрэ ехэтэйгээр бэе-… туһалха хэмжээ… хараалагдаа. Тэдэнь … олгогдоһон эрхэнүүд-… Жэшээнь, районой … дээрэ байдаг ямар нэгэн … аймагай Советэй гүй-… комитедтэ сэхэ мэдэлтэй … харин өөрынгөө дээдэ зур-… дулдыданги байдаг … районд**оо** туһатай … хэрэг тэрэ предприя-… хүүлэхэ гэбэл, харьяа-…ерствыень гү, али управ-… гуйха, зүбшөөл абаха гэ-… ябуулга хэдэг бэлэйбди. … тэдэнэй зүбшөөгөөгүй … шиидхэбэреэ хүлеэһэн асуу-… заримдаа … шиидхэгдэнгүй үлэдэг … һанахада, райсовет, … гүйсэдхэхэ комитет ажал-… зохихо эрилтэ хангаха, ху-… амаралта һайнаар … ябадалда ехэ удха ша-… эрхэнүүдтэй болоо. Сэхынь … тус тогтоолнууд хадаа … эрилтэнүүдһээ эшэ үндэ-… парти болон правитель-… түрымнай хараалһан … хэмжээ ябуулганууд боло-…

…БОЕВ Х. Д. — Улаан-Үдын … Оронгын сомоной Советэй депутат, «Улаан-Оронго» колхозой тракторист:

— СССР-эй Верховно Советэй Указ соохи 8-дахи статьягай 35-дахи дүримые ехэтэ һайшаанаб. Тэндэ районой ажалшадай депутадуудай Советэй газар дээрэнь байһан колхозууд хоорондын, гүрэнэй предприятинууд болон бусад эмхи зургаануудай гаргаһан, хуулида таарахагүй гү, али районой ажабайдалда ямаршье туһагүй приказ ба захиралтануудые болюулха эрхэ олгогдоһон тухай хэлэгдэнэ. Энэнь тон болохотой дүрим. Жэшээнь, тиимэ тосхондо түбхын түрүүн столово барибал дээрэ гэжэ райсоведэй гүйсэдкомой хэлэһээр байтарнь, түсэбэй ёһоор тэрэ тосхондо гостиница бариха ёһотойбди гээд колхозууд хоорондын барилгын организаци өөрынхиеэ хэдэг. Тиигэжэ ажалшадай эрилтэ оройдоо хараада абтадаггүй байгаа. Иимэшүү ушарнууд манай тосхондо али олон үзэгдэһэн ааб даа. Аймсоведэй гүйсэдком зарим колхоз, совхозуудай өөһэдөө мэдээд дуратай барилгануудаа (хэрэгтэй ба хэрэгшьегүй, болохотой гү, али болохошьегүй) хэхэдэнь, тэрээндэ хамаарха эрхэгүй байһанаа мүнөө эрхэтэй болобо, харин үгыень дуулажа үгөөгүй һаань, тэрэ хэрэггүй барилгадаа һомолһон мүнгыень хаһажархиха эрхэ олгогдоно. Энэнь ехэ зүб. Юумэ бүхэн, ажал хэрэг бүхэн эхитэй захатай, гурим дүримтэй байдаг. Энээниел хараадаа абажа зохёоһон Указ гэжэ би ойлгооб. Эдэ тогтоолнууд эсэсэйнгээ эсэстэ хүн зоной, ажалшадай һуудал байдалые һайжаруулха гэһэн удхатай.

САНЖИЕВ И. С. — Зэдын аймагай Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй секретарь:

— Саг жэлэй ошохо тудам шиидхэгдэхэ ёһотой шэнэ асуудалнуудые бидэнэй урда ажабайдал табижал байдаг. Теэд тэдэ асуудалнуудые шиидхэхэ эрхэ түлөөлэлгэгүй байхадаа, хэршье һанаа һаа, бэелүүлээдхихэ аргагүй болошодог һэмди. Жэшээнь, районой газар дээрэ худаг малтагшад бии болобо гэлэй. Тэдэниие аймгүйсэдком өөрөө мэдээд дуратай газартаа табиха аргагүй байгаа бшуу даа. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо түбхын түрүүн худаг хэрэгтэй, тэндэ хонид уһагүйдэжэ байна гэхэдэш, ерэһэн худагшадшни «Коммунизм» колхозтой урданай хэлсээтэйбди, тэндэл хүдэлхыемнай барилгын организаци бидэниие эльгээгээ гээд, аймсоведэй һанамжа тоохогүй, тиихэдэнь аймгүйсэдком юушье хэхэ аргагүй байдаг һэн. Харахадаш, «Коммунизм» колхозойнь худаг бэлэн болонхой, хэдэн жэл бүглөөтэй байха, харин нүгөө колхоздо уһан дутажал байха. Иимэ эмхи гуримгүй үзэгдэлнүүд болодог байһан. Эдэниие мүнөө гүйсэдком гартаа абаха мэдэлтэй болобо. Тиимэһээ харюусалгань дээшэлээ, хэхэ ажалынь үргэдэбэ гээшэ ааб даа.

БУЯНТУЕВ О. Р. — Зэдын аймагай Алцагай сомоной Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ.

— Ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай материальна ба мүнгэн сангай хэрэг һайжаруулха хэмжээнүүд тухай СССР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоол тон саг соогоо гараа гэжэ һананаб. Илангаяа нютагай Соведүүд ямар нэгэн ажал хэрэг ябуулха, нютагтаа хэрэгтэй юумэ хэхэ гэхэдээ мүнгэ зөөригүй тулиха. ажахын зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые гуйха, аргадаха туйлдаа хүрэдэг. Теэд мүнөө нютагай ба коммунальна ажахын предприятинуудай олзын хубиие, арадай хэрэглэлэй түсэбһөө гадуур бүтээгдэһэн эд бараа худалдалгаһаа, мүн бусад татабари, олзоһоо ороһон налогуудай зарим хубиие нютагайнгаа Советэй мэдэлдэ үлөөхэ эрхэтэй болобобди. Эдэ арга боломжонууд хүн зоной һуудал байдал бүри һайн, тэдэнэй соёлой эрилтэ хангалгые, тосхонуудые үзэмжэтэй, ажалшадай али бүхы эрилтэ хангалгые үрэ ехэтэй болгохо хэрэгтэ түбхын түрүүн зорюулагдаха болоно.

Ажалшад, олониитэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоолнуудтай, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указтай танилсана, халуунаар дэмжэнэ.

Тепловозууд океан хүрэтэр ошоно

СОВЕТ ГАВАНЬ. Алас-Дурна зүгэй магистралиин һүүлшын участок — Комсомольск хотоһоо Татарска пролив хүрэтэрхи түмэр харгыгаар тепловозууд ябажа эхилбэ.

Сихотэ-Алиниин тайга соогуур гараһан энэ участогта хараалагдаһан болзорһоо һара урид хүсэ ехэтэй локомотивууд ашаглагдажа эхилээ. Участогай харгы заһабарилагдаа. Модон хүүргэнүүдэй орондо түмэр-бетон хүүргэнүүд баригдаһан байна.

Барилгашад тундрада ерэбэ

НОРИЛЬСК. Эндэхи горно-металлургическа комбинадта зэд ба никель ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха зорилго КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект соо хараалагданхай. Норильск хотоһоо 17 километрэй газарта никель гаргаха шэнэ заводой барилга һаяхан эхилээ. Василий Рак гэгшын хүтэлбэрилдэг модошо дархашуулай бригадын барилгашад эндэ хүдэлмэрилнэ.

Энэ заводой барилга 1974 ондо дүүргэгдэхээр хараалагдана. Палнахска уурхайн рудаһаа никель, зэд, кобальт болон бусад үнэтэ металл энэ заводто гаргагдаха юм.

Комсомольскын дабхарнууд

КОМСОМОЛЬСК-НА-АМУРЕ. Ленинэй проспектдэ 260 квартиратай юһэн дабхар гэрэй һуури табигдаба. Амар мүрэнэй эрьедэ иимэ томо гэр урдань баригдаагүй юм. Энэ гэр ехэ панелеэр баригдаха. Һаяхан ашаглалгада оруулагдаһан заводто панельнүүд бүтээгдэнэ.

Промышленна предприятинууд шадархи микрорайонуудай барилга дүүргэгдэжэ, мүнөө городой центртэ ехэ барилга эхилбэ. Тэрэнэй проектые Ленинградай архитекторнууд табиһан юм. Амарай, Интернациональна проспектнүүдтэ баригдаһан шэнэ гэрнүүдтэ 3,5 мянган хүн зон зөөжэ оронхой. Һургуули болон хүүгэдэй комбинадууд баригдаа, хотын гостиницын заһабарилга дүүргэгдэхэ дүтэлөө.

Чукоткын металл

Чукоткын «Нанаваам» гэжэ уурхайнхид партиин съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэбэ. Үнгэрһэн табан жэлэй тэн багта эндэ горнягууд ерэһэн байгаа. Предприятион жэлэй ошохо бүри продукци гаргалгаяа дээшэлүүлжэ, шэнэ техникээр хангагдадаг байгаа. 1970 онойнгоо түсэбые Нанаваамай коллектив болзорһоонь 4 һараар урид дүүргэһэн байна.

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, эндэ ртуть, вольфрам ба сагаан туулга бүри ехээр гаргажа абадаг болохо юм.

(ТАСС).

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

Ереванай филармониин ехэ зал соо Чехословакида бүтээгдэһэн жаран хоёр регистртэй «Ригар Клосс» гэдэг фирмын орган табигдаба. Энэ органиие тодхоходонь, Чехословакиин мэргэжэлтэд туһалалсаһан, дуу хүгжэмыень тааруулалсаһан байна.

Мүнөө хоёрхон һарын туршада эндэхи хүгжэмшэд орган дээрэ наадажа байна. Энэ хугасаа соо олон артистнууд концертнүүдтэнь хабаадаба. Тэдэнэй дунда Артур Адамян, Левон Абрамян гэгшэд ороно. Латвиһаа ерэһэн органист Петерис Сиполниэкс, Венгриин органист Имре Киша, Бостоной симфоническа оркестрэй солист, профессор Перча Жамкочян болон бусадуудай концерт харагшадта угаа һонирхогдоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ереванай консерваториин ехэ зал соо органна хүгжэмэй концерт табигдажа байһан үе.

АПН-эй фото.

Театрай Уласхоорондын үдэрэй тогтоогдоһоор 10 жэлэй ойдо

ҮЕ САГАЙ ЭРИЛТЭДЭ ХАРЮУСАМААР

МҮНӨӨДЭР манай ороной олониитэ уран зохёолой болон искусствын бүхы түрүү ажал ябуулагшадтай хамта театрай Уласхоорондын үдэрэй арбан жэлэй ойе баяр ёһололой оршон байдалда тэмдэглэжэ байна.

Театрай Уласхоорондын үдэр 1961 ондо театрай уласхоорондын институдай 9-хи конгресс дээрэ баталагдаһан түүхэтэй.

Бүмбэрсэг дэлхэйн театрнуудай түрүү үзэл бодолтой уран бэлигтэн һаруул гэгээн, һайн һайхан байдалай илан мандахые уряалһан удхатайгаар үгэ хэлэжэ, энэ дэлхэй дээрэ дайн дажар, фашизм, дарлалта, арһа яһанай илгаа, үлэсхэлэн хооһон байдал байха ёһогүй гэжэ ойлгуулдаг.

Тиихэдэ совет искусствын түлөөлэгшэд энэ тэмсэлэй түрүү зэргэдэ ябана, ажал хэрэгээрээ үльгэр жэшээ харуулна, гэрэлтэ һайхан образуудаар зориг бадаруулна гээшэ. Театрай Уласхоорондын үдэрэй 10 жэлэй ойе манай ороной олониитэ гайхамшагта үедэ тэмдэглэнэ. Ушар юуб гэхэдэ, ойрын үдэрнүүдтэ Ленинскэ партиин XXIV съезд боложо, юһэдэхи табан жэлэй хараа түсэбүүдые баталан абахань шуу. Соёл болон искусствын талаар угаа ехэ юумэн хэгдэхээр хараалагдана.

Совет литература, искусство ажалшадые коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ Ленинскэ партиин эгээ найдамтай түшэг тулгуури, туһалагшань ха юм.

Ленин багшын зуун наһанай ойе тэмдэглэжэ, мүн КПСС-эй XXIV съездын нээгдэхын урда тээхи театральна сезоной үедэ манай театральна коллективүүд, филармони үе сагай эрилтэдэ түгэс харюусама шэнэ шэнэ зүжэгүүдые, концерт наада табихые оролдоо. Жэшээнь, Ленинэй орденто Буряадай оперо ба баледэй театрай коллектив композитор Бау Ямпиловай «Шэдитэ булаша» гэжэ шэнэ оперо табижа, харагшадай һайшаалда хүртөө бэлэй. Тэрэнь мүнөөшье урагшатай табигдаһаар. Һайниинь гэхэдэ, энэ оперонь Москвагай хүүгэдэй хүгжэмэй театрай репертуарта орожо, 1971—1975 оной сезондо табигдаха юм. РСФСР-эй арадай артистка, театрайнь уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ Наталья Ильинична Сац тэрэниие найруулан табиха байна.

Тэрэшэлэн оперо, баледэй театрай коллектив КПСС-эй XXIV съездэ зорюулһан шэнэ программатай концерт бэлдээ. Гэхэтэй хамта, композитор Фроловой бэшэһэн «Энхэ-Булад баатар» гэжэ классическа буряад оперо табиха.

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай коллектив мүн лэ бэлэдхэл хээ. Ахамад зохёолшодһоо гадна, бэлигтэй залуу авторнуудай, жэшээнь, Ж. Цыренпимаевай «Чингис Саянов», Б. Галсановай «Этигэл», Н. Дамдиновай «Доржо Банзаров», «Илалтын дархашуул» гэжэ зүжэгүүд табигдажа, халуунаар һайшаагдаһан. Һүүлэй үедэ Николай Дамдинов илангаяа урагшатай хүдэлнэ. Тэрэнэй бэшэһэн зүжэгүүд зүбшэлгэ дээрэ ходоодоо һайшаагдажа, найруулан табиһан режиссернуудташье, рольнуудта наадаһан артистнарташье хүнгэн, һонирхолтой байдаг юм.

Ленинэй шангай лауреат Чингиз Айтматовай «Улаан пулаадтай уляангирхан», Мустай Каримай «Айгуль хүүхэнэй орон» гэжэ зохёолнуудые зүжэглэн табижа, харагшадай анхаралые татаһаниинь мэдээжэ. Гол рольнуудтань артистнар Л. Дугарова, М. Жапхандаев, М. Бальжинимаев, РСФСР-эй габьяата артистнар Г. Лосев, П. Николаев, Буряадай АССР-эй габьяата артистнар Н. Шагдарова, Г. Бутуханов, Л. Абушеева, Д. Чимитова гэгшэд наадажа, ялас гэмэ тодо һонор образуудые харуулжа шадаа.

Манай буряад драмын театр Д. Нацагдоржын нэрэмжэтэ Монголой национальна театртай үнинэй холбоо барисаатай aaб даа. Ёһо заншалта энэ хани барисаань мүнөөдэр онсо тэмдэглэхэ шухала.

Манай театрай ендэр дээрэ монгол драматургнуудай, жэшээнь, Монголой Гүрэнэй шангай лауреадууд Ч. Ойдоб Ч. Лодойдамба хоёрой «Далан худалч», «Гарай табан хурган» гэжэ зүжэгүүд табигдажа, хүн зониие нилээд баясуулһан байха. Тиихэдэ манайхин гастрольдо Москва ошохоодоо, «Далан худалч» гэгшыень табижа, һайн сэгнэлтэдэ хүртөө бэлэй. Ёһо заншалта хани барисаамнай саашадаа улам бэхижэхэ. Монголой Арадай Республикын 50 жэлэй ойе угтуулан, монгол драматург Д. Намдагай бэшэһэн «Ээдрээ» гэжэ зүжэг табихаар бэлдэнэбди. Тэрэ зүжэгые РСФСР-эй ба Буряадай АССР-эй габьяата артист Содном Будажапов найруулан табиха, шэмэглэл гоёолтыень МНР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша Цыренжавын Доржпалам хэхэ юм. Гадна энэ жэлдэ монгол зүжэгүүдэй харалгын недели манай театрай ендэр дээрэ эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Тус зүжэгүүдтэ Д. Нацагдоржын нэрэмжэтэ Монголой театрай ахамад артистнар хабаадалсаха.

СССР-эй арадай артист Лхасаран Линховоин Советскэ Союзай артистнуудай бригадада оролсожо, Африкын оронуудаар хоёрдохёо аяншалжа ерээ. Хүгжэнги буряад искусстваяа хариин оронуудаар суурхуулһаниинь тон ехэ удха шанартай.

КПСС-эй XXIV съездын боложо байха үедэ гүрэнэй ород драмын театр драматург Ю. Чепуринай «Минии зүрхэн шамтай» гэжэ зүжэг табижа, харагшадые баясуулхаар зоригжонхой. Гадна «Байгал» гэжэ дуу, хатарай ансамбль Улаан Тугта Совет Армиин Москвагай байшан соо концерт харуулжа, москвагайхидые баясуулаа.

Ленин багшын зуун наһанайнь ойдо зорюулагдаһан театральна сезон ажал хүдэлмэриемнай согсолон харуулһан, саашадаа бури һайнаар, имагтал творческоор хүдэлхыемнай уряалһан байха юм. Зорилго юуб гэхэдэ, түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, удха түгэлдэр, партийна һудалтай зүжэгүүдые табиха ёһотойбди.

Ц. БАЛБАРОВ,
Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай директор.

СТУДЕНТНЭРЭЙ АЯНШАЛГА

ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой бюро, облпрофсоведэй президиум, Культурын министерствын коллеги ба республикын «Знание» бүлгэм түрэл Коммунис партиимнай XXIV съездэ зорюулагдаһан студентнэрэй 2-дохи бүхэсоюзна культ-добтолгодо олоороо хабаадалсаха тухай асуудал хаража үзэбэ.

Түрүүшын иимэ аяншалга В. И. Ленинэй 100 жэлэй ехэ ойн баярта зорюулагдаһан юм. Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай, багшанарай 1-дэхи училищиин студентнэр ойн баярай жэлдэ бэлдэхэ талаар горитой хүдэлмэри хэһэн байна.

Мүнөө аяншалгада хабаадагшадай урда тон харюусалгатай зорилгонууд табигданхай. Тэдэнэр алдарта Коммунис партиингаа түүхэтэ замые, болохоёо байһан XXIV съездын шиидхэбэринүүдые арад зоной дунда тайлбарилха зорилготой.

Студентнэрэй бүхэсоюзна 2-дохи культ-добтолгын маршрут апрелиин 15 болотор үргэлжэлүүлэгдэхэ. Мүнөө тэрээндэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябажа эхилбэ. [...]ка дотороо боложо байһан [...] Буряадай комсомолой обк[...] гаар таһаг эрхилхэ юм.

Культ-добтолгодо оролс[...] дентнэрэй барилгашадай [...] лектори, агитбригада, [...] областной штабта мэдэлт[...]

Л. ШУЛЬГИ[...]
облпрофсоведэй культ[...] таһагай инстр[...]

Монгол артистнар— манай айлшад

«ҺАЙХАН ДАА! ҮШӨӨ, ҮШӨӨ!..»

Монголой искусствын эрхим түлөөлэгшэд Буряад орондомнай айлшаар ерэхэнь гэжэ дуулдаһаар үнинэй һэн. Тэдэнэй түрүүшын концерт П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин ехэ зал соо уржадэр болобо. Хүн зон зал соо багтажа ядатараа сугларжа, һууригүй үлөөшэд хүл дээрээ зогсохо баатай болоо һэн.

Монголой арадай хубисхалай 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан тус концертдэ МНР-эй арадай артист **Цэвэгжавийн Пурэвдорж**, МНР-эй габьяата артист **Аюушийн Загдсүрэн** хоёр хабаадаа. Тиихэдэ МНР-эй габьяата артист, Монголой гүрэнэй шангай лауреат, бэлигтэ композитор, дирижёр **Жамьянгийн Чулуун** хабаадалсаба.

Концерт хоёр хубиһаа бүридөө. Түрүүшынь хубида хоёр дуушад бэе бэеэ һэлгэн, уран бэлигээ харуулаа. Хоёрдохи хубидань Буряадай гүрэнэй филармониин симфоническа оркестр хабаадалсажа, тэрэниие дирижёр Жамьянгийн Чулуун хүтэлбэрилбэ.

Монголой габьяата артист Аюушийн Загдсүрэн— манай үнинэй танил. Жараад гаран онуудаар Улаан-Үдэдэ хоёр дахин айлшалжа, тэрэнэй ирагуу һайхан хоолой хүгжэмдэ дурагайшуулда танил болоо һэн. Түрүүн дуушан Хайдабтай ерэжэ, Ленинэй орденто оперо, баледэй театрта табигдажа байһан зарим оперонуудай, тэрэ тоодо П. И. Чайковскиин «Евгений Онегинэй» гол рольнуудые гүйсэдхэһыень улаан-үдынхид мартаагүй ёһотой. Хоёрдохёо бүлэг бүжэгшэд, дуушадтай хамта ерэжэ, ехэ концертдэ хабаадалсаа һэн.

А. Загдсүрэн совет хүгжэмэй ехэ һургуули гараһан дуушан. Тэрэмнай 1954 онһоо 1959 он болотор Московско консерваторидо һуража, тэндэхи суута багшанарай хүтэлбэри доро дуу дуулаха (вокальна) мэргэжэл, хүгжэм шудалжа, заяанайнгаа бэлигые һайса мүлиһэн байха юм. Тэрэ һургуулинь Загдсүрэнэй мэргэжэлтэ бэрхэ дуушан болохо ябадалда айхабтар ехэ нүлөө үзүүлһэн байгаа ха гэжэ ойлгохоор. Нээрээшье арадай гү, али классическа оперонууд сооһоо дуу гүйсэдхэхэдөө, дуулажа байһан юумэнэй үг удхые шагнагшын ухаан бодолдо хүргэжэ шадана даа. Тэрэ үдэшэ Загдсүрэн иимэ дуунуудые дуулаа: монгол хүгжэмшэ Лувсаншаравай «Би шамдаа хайратайб», С. Рахманиновай «Хабарай уһан», «Жаахан шарга» (монгол арадай дуун), «Над полями да над чистыми», Монголой түрүүшын композитор Гончиксумлагай зохёоһон «Үнэн» гэжэ опероһоо Ядмаагай ари, Джакомо Пуччиниин «Чио-чио-сан» гэжэ опероһоо Чио-чио-санай ари монгол хэлэн дээрэ гүйсэдхөө. Түхэл маягаараа, үг удхаараа ямар ондо ондоонууд гээшэб! Теэд Загдсүрэнэй ирагуу һайхан хоолой шагнажал һууһайб гэжэ һанахаар. Гэхэ зуура, артист ямаршье дуу гүйсэдхэхэдөө, бүхы сэдьхэл зүрхөөрөө дуулана. Тэрэнэй мүнгэн жэмбүүр мэтэ хоолойн зэдэлхэ бүри шагнагшад тэрэниие халуунаар угтана.

Монгол дуушад, бүжэгшэд сооһоо эгээл түрүүн МНР-эй арадай артистын үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Цэвэгжавийн Пурэвдорж мүн лэ совет хүгжэмэй ехэ һургуули гараһан хүн. Свердловск хотодохи консерваторидо табан жэлэй туршада дүршэл ехэтэ багшанарта заалгажа, хүгжэм дуунай оньһон нюусануудые гүнзэгыгөөр шудалжа, мэргэжэл түгэс, болбосорол ехэтэй дуушан боложо гараа юм. Пурэвдорж мүн лэ тэрэ үдэшэ олон дуунуудые гүйсэдхөө. Монгол болон буряад арадай «Шэрээ-нуур» (найруулгань Гончиксумлагай), «Элһэн харгы» гэжэ дуунуудһаа эхилээд, Ш. Гуногой «Фауст» гэжэ опероһоо Мефистофелиин купледнүүд хүрэтэр, маяг түхэлөөрөө олон янзын аялгануудые хүнхинүүлжэ, бултанай дурые буляаһан байна. Нэрлэгдээшэдһээ гадна, Лувсаншаравай «Хэрлэн», С. Туликовай «Эхэ орон», Б. Цырендашиевай «Нютагай шэнжэ», Ш. Фроловой «Энхэ-Булад баатар» гэжэ опероһоо Буумал хаанай ари, Гончиксумлагай «Үнэн» гэжэ опероһоо Гонгорой ари, А. Долуханянай «Тэрэ үедэ бидэ ажаһуухабди» гэһэн дуунууд гүйсэдхэгдөө. Үе-үе уянгата зөөлэхэнөөр, заримдаа ордоһотой дорюунаар зэдэлһэн бүдүүн (бас) хоолойнь абяан гүн сээжын оёорһоо гараһаншуу.

Хоёр дуушадай гүйсэдхэһэн бүхы дуунууд халуун альга ташалгаар угтагдан, «Браво! Һайхан! Бис! Үшөө!» гэһэн үгэнүүдээр үдэшэгдэдэг байгаа. Хүгжэмдэ дуратайшуул ехэ һонирхон, альганайнгаа хордотор ташажа, тэдэниие дахин дахин дуулуулан, һанаһандаа хүрэхэдөө, бүришье урматайнууд һууха юм.

Монголой артистнарай концертдэ Буряадай АССР-эй гүрэнэй филармониин симфоническа оркестр хабаадалсаа гэжэ дээрэ тэмдэглээ һэмди. Оркестрэй гүйсэдхэһэн бүхы номернууд мүн лэ тон халуунаар угтагдаа. Тэрэнь МНР-эй габьяата артист, гүрэнэй шангай лауреат Жамьянгийн Чулуун гэдэгэй уран бэлигэй аша үрэ мүн гэжэ хэлээ һаа алдуу болохогүй. Композитор Дамдинсүрэнэй бэшэһэн «Хасбаатар» гэжэ симфоническа поэмые шагнахадаа, шагнагшад юунтэйшье сэгнэшэгүйгөөр сэдьхэлээ ханаһан байха. 1921 ондо орьёлон бадарһан Монголой хубисхалда баруун аймагһаа хабаадаһан Хасбаатар гэдэг дотоодын болон гадаадын дайсадтай эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэһэн түүхэтэй. Тус симфоническа поэмэ имагтал ганса хүндэ зорюулагдаһан зохёол бэшэ, олон жэлэй гадаадын дайсадта дэбһэгдэжэ байһан, өөһэдынгөө хубалза-баяшуулда олон түмэн арадай мүлжэгдэн байһан Монгол орониие нойрһоо һэрюулэн нэрьежэ, зол жаргал мандуулан ерэһэн хубисхалай магтаал гэжэ ойлгохоор. Тэрэ тэмсэлдэ улаан шуһаяа гамнангүй тэмсэһэн ёһотой баатарнууд арадай зүрхэндэ мартагдахагүйл!..

Хүгжэмэй хэлэн хэндэшье ойлгосотой гэлсэдэг. Үнэхөөрөөшье оркестрые хүтэлэгшын өөрынь найруулһан «Монгол аялганууд», Дамдинсүрэнэй «Хэнтэй уула» гэһэн зохёолнууд хүн бүхэндэ ойлгосотой байба. Тиимэл хадань, шагнагшад нэрьемэ альга ташалгаараа гүйсэдхэгшэдтэ баяраа мэдүүлээ.

Иигэжэ монгол хүгжэмэй түрүүшын концерт амжалтатайгаар үнгэрбэ. Монгол артистнартай хоёрдохи ехэ уулзалга үглөөдэр болохо. Мүн баһа радио шагнагшадтай, телехарагшадтай агаарай долгёор уулзаха.

«Һайхан! Үшөө, үшөө!» гэһэн үгэнүүд харгы замдатнай ходол зэдэлдэг байгуужан лэ, хүндэтэ айлшад!

Ц. ДОНДОГОЙ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. МНР-эй габьяата артист Аюушийн Загдсүрэн. 2. МНР-эй габьяата артист, гүрэнэй шангай лауреат Жамьянгийн Чулуун Буряадай гүрэнэй филармониин оркестрые хүтэлбэрилнэ. 3. МНР-эй арадай артист Цэвэгжавийн Пурэвдорж.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

УЛАСХООРОНДЫН ШУХАЛА УДХА ШАНАРТАЙ ДОКУМЕНТ

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөлгын юһэдэхи табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые хилын саанахи хэблэл, ниитын мэдээжэ ажал ябуулагшад тайлбарилжа үргэлжэлһөөр.

«Лидова Демократие» газетэ (ЧССР) иигэжэ бэшэнэ:

«КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект шудалха зуураа, Чехословакиин хүн зоной этигэл найдабаринь нэмэнэ. Яахадааб гэхэдэ, СССР ЧССР хоёрой хоорондохи үргэн харилсаа холбооной ашаар Совет ороной түйлаһан амжалтанууд манайшье ороной экономикодо, арад зоной байдалда һайн нүлөө үзүүлхэ байна бшуу».

Индиин Компартиин Центральна гүйсэдкомой гэшүүн Г. Адхикари иигэжэ хэлэбэ:

«Совет экономикые хүгжөөлгын шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа съездын Директивэнүүдые бидэнэр, Индиин коммунистнууд анхаралтайгаар шудалжа байнабди. СССР дотор коммунис общество байгуулгын шэнэ шатые шухалын шухала тэрэ документ тододхожо үгэнэ. Үргэн хэрэглэлэй эд бараа бури ехээр гаргаха, совет промышленностиин үйлэдбэриин хүсые горитойгоор ехэ болгохо гээшэнь тон һайшаалтай зүйл болоно».

Эквадорой Компартиин ЦК-гай секретарь Элиас Муньос иигэжэ хэлэбэ:

«Бүмбэрсэг дэлхэйн үнэн сэхэ зоной айхабтар һонирхолтойгоор хүлеэжэ байгаа КПСС-эй XXIV съезд Советскэ Союзай түйлаһан амжалтануудай дүн гаргаха, СССР дотор коммунизм байгуулха бури ехэ арга боломжо заажа үгэхэ. Дэлхэйн социалис байгуулалтын түргэнөөр хүгжэлгэдэ тэрэ съезд туһалха. Советскэ Союзай жэшээнь бүхы дэлхэйн түрүү, үнэн сэхэ хүн түрэлтэндэ бүхыдэнь зүб харгы зам заажа үгэхэ байна бшуу».

Аргентинын Компартиин ЦК-гай секретариадай гэшүүн Орестес Гиольди иигэжэ хэлэбэ:

«СССР-эй арадай ажахые хүгжөөлгын шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдые баталха КПСС-эй XXIV съезд уласхоорондын тон ехэ удха шанартай ушар болохо байна. Совет экономикын хүгжэлтэдэ, совет хүнүүдэй ажабайдалай һайжаралгада, тэрэшэлэн хүгжэжэ байгаа оронуудтай экономическа болон научно-техническэ харилсаа холбоо үргэдхэлгэдэ шэнэ табан жэлэй түсэб угаа ехэ удха шанартай байха.

ЛАОСҺОО НАМНУУЛБА

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Сайгоной эзэрхэг түримхэйшүүл Урда Вьетнам худар бүхыдөө намнуулба гэжэ бэшэхэ зуураа, Лаосто американо-урда вьетнамайхидай добтолон оролгын эшхэбтэрээр дүүрэһэн тухайнь США-гай хэблэл соносхобо.

Урда Вьетнамай сэрэгшэдэй ухаа мэдээгүйгөөр тэрьедэжэ арилһан тухайнь, зугадажа ошоһон марионеткэнүүдэй ба вертолёдоор тэдэниие зөөжэ байһан американ пилодуудай хоорондо шуһата хёмороон, алалсаан боложо байһан тухайнь Америкын газетэнүүд бэшэнэ. «Газарта буухатаймни зэргэ вертолёдоймни мөөртэ Урда Вьетнамай 20-ёод солдат аһалдашоо. Тэдэниие абажа хаяха гэжэ экипажай командир стрелок хоёр гар, нюурнуудыень сохиһон, элдэбээр аашалһан байгаа. Экипажай командир томо түлхюурээршье сохёод үзэһэн байгаа» гэжэ нэгэ лётчик хөөрөө һэн. «Тиибэ яабашье, нэгэ вьетнамец мөөрһөө һалажа үгөөгүй, тиигээд лэ мөөртэ аһанхай ниидэлсэжэ гараһан байба. 3 мянган фут дээрэ гараад ябахадаа харан гэхэдэмнай, тэрэ хүн үгы болошоһон, унашаһан байгаа. Һураггүйгөөр хосорон үгы бологшодой тоодо тэрэ хүн оролсохо болобо гээшэ aaб даа» гэжэ ондоо нэгэ пилот хөөрөө һэн.

Лаос худар добтолон ороһон Урда Вьетнамай 24 мянган сэрэгүүдэй гурбанай нэгэ хубинь лаб үгы хэгдэһэн байна гэжэ «Крисчен Сайенс Монитор» газетын корреспондент бэшэнэ. Сайгоной армиин стратегическэ ехэ хүсэтэй резервнь гэжэ тоологдодог агаарай-десантна частьнууд, тэрэшэлэн Урда Вьетнамай 10 дивизинүүдэй дундаһаа эгээл һайниинь гэжэ тоологдодог нэгэдэхи пехотно дивизи ехэ гэмтэлдэ оробо.

Эблэжэ байжа Лаосто хэһэн добтолгынь эшхэбтэр муухайгаар дүүрэһые США-гай оборонын министр М. Лэйрдшье хүрэтэрөө мэдэрбэ. «Лаос худар добтолон ороһон ябадалай буруутаягань юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, манай дайсад тон шанга харюу «союзна» сэрэгүүдтэ үгэһэн байгаа» гэжэ оборонын министр журналистнуудта хэлээ һэн. Дайсанда тон шангаар сохюулһан дээрэһээ Урда Вьетнамай сэрэгүүд сухарижа, Лаосһоо гаража ошохо баатай болоо һэн гэбэ.

ХАНОЙ. (ТАСС). Лаосой патриотическа фронтын мэдээсэлэй бюро пресс-конференци үнгэргэжэ, Лаосой арадай-сүлөөрэлгын армиин тусхай коммюнике тарааба. Лаосой патриодуудай февралиин 8-һаа хойшо хэгдэһэн 43 үдэрэй байлдаанай үедэ юһэдэхи харгы дээрэ түйлаһан илалтанууд тухай хэлэгдэнэ. Тэрэ коммюнике дотор иигэжэ хэлэгдэнэ.

Арадай-сүлөөрэлгын армиин частьнууд дайсанай 15 мянга 400 солдадые, тэрэ тоодо американ 200 солдадые алаһан, шархатуулһан, дайсанай мянгаад солдат ба офицерые плендэ абаһан байба гэжэ коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Энэ үе соо 496 самолёт ба вертолёт үгы хэгдэһэн, гэмтээгдэһэн, 318 танк ба бронетранспортер, артиллериин 144 буу үгы хэгдэһэн, эзэлэгдэһэн байба.

Юһэдэхи харгы дээрэ болоһон байлдаанда США-гай империалистнуудай диилдэһэн ушарынь стратегическэ ехэ удха шанартай юм гээд «Нян Зан» газетэ редакционно статья дотор бэшэнэ. Тэдэнэй диилдэһэн ушарынь «дайнай вьетнамизаци» гэдэгэй, мүн Никсонэй доктрина гэдэгэй буруу һүрэһыень харуулба. Бүхы дэлхэй дээрэхи манай ханинарай, аха дүүнэрэй сэдьхэлэй болон материальна дэмжэлгын ашаар Индохитадай 3 ороной арадууд энэ илалтые түйлаба гээшэ.

УХАА МЭДЭЭГҮЙ ТЭРЬЕДЭНЭ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Лаосто эсэргүү американ-сайгоной интервенци буруу һүрэжэ байнхай. «Манай эхилһэн дайн сэрэг амжалтатайгаар ябана» гэжэ байжа Пентагоной, Урда-Вьетнамай сэрэгэй түлөөлэгшэдэй һайрхадагыень тэндэхи бодото байдал буруу һүүлнэ.

«Си-би-Эс» гэжэ радиотелевизионно компаниин корреспондентын бэшэһэнэй ёһоор, Урда Вьетнамай сэрэгүүд ухаа мэдээгүйгөөр Лаосһоо тэрьедэн гаража байнхай. Сайгоной эрхим һайн гэжэ тоологдодог сэрэгэй 80-яад процентнь үнгэрэгшэ неделиин турша соо Лаосһоо яаралтайгаар гаража арилха баатай болоо һэн.

Советскэ Союзда бүтээгдэһэн троллейбусүүд Колумбиин столицада абаашагдана. Мүнөө Богото городто СССР-тэ бүтээгдэһэн тамгатай 75 машина тоологдоно. Эндэхи городой транспортна управленитэй хэлсээ баталһанай ёһоор, Советскэ Союзһаа хамта 100 троллейбус угтэхэ байгаа. Энэ шэнэ транспорт ашаглаха хэрэгтэ Советскэ Союзай мэргэжэлтэд ехэ туһаламжа хүргэжэ байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Боготын нэгэ үйлсэдэ советскэ троллейбусүүд ябажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Бокс[...]

ТҮГЭСХЭЛЭЙ НААДАНДА ХАБААДАЛСАХАНЬ[...]

КАЗАНЬ. Эндэ боксоор [...] түрүү һуури эзэлхын тү[...] һэн мүрысөөндэ хаба[...] —СССР-эй чемпион, [...] хотоһоо ерэһэн Анатолий С[...] Улаан-Үдын багшанарай [...] дай студент Валерий Ст[...] 54 килограммай шэгнүүр[...] һоо Москвагай түлөөлэгш[...] ной чемпион Александр [...] ков, Игорь Кулагин, 63,5 [...] граммай шэгнүүртэй СССР-[...] пион, Ереванһаа ерэһэн Су[...] зарян, киевлянин Олег [...] ороной чемпион, Алма-Атай[...] һэн Абдрашид Абдрахма[...] килограмм), Москвагай [...] Хохлов, хүндэшэг шэг[...] сооһоо СССР-эй чемпион, [...] һаа ерэһэн Юозас Юоцяви[...] лон бусад.

(ТА[...])

Энхир кран[...]

ХОЕРДОХИ ПРОГРА[...] МОСКВА ХАРУ[...] 13.00 — орон доторхи [...] 13.05 — хоккей. Эндэ СС[...] Швециин командануу[...] дан дабтагдаха. 14.45 — [...] шадай асуудалда харюу.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА[...] 15.15 — Эрхүүгэй теле[...] программа. 16.00 — «Си[...] съезд хүрэтэр» гэһэн [...] доро «1969 он» гэһэн до[...] тальна телевизионно [...] 16.55 — И. Велембов[...] «Шулуун ханын саана» [...] телезүжэг. УЛААН-ҮДЭ [...] РУУЛНА: 18.30 — «Не[...] гэһэн субботын үдэрэй [...] грамма. 19.30 — хүгжэм. [...] КВА ХАРУУЛНА: 1[...] боксоор СССР-эй түрүү [...] эзэлхын түлөө эхилһэн [...] сөөнэй түгэсхэл Казань[...] һоо дамжуулагдаха. 20.[...] «Партиин түсэб — арад[...] сэб» гэһэн дамжуулга. 20.[...] концерт. 22.20 — «Поиск» [...] һэн телеальманах. 23.[...] Ошаннинай шүлэгүүд боло[...] нууд. 24.00 — «Алло, [...] талаангаа бэдэрнэбди» [...] дамжуулга. 01.45 — «В[...] гэһэн һүүлэй һонинной [...] ма. 02.45 — «Антон Ив[...] сердится» гэһэн уран һ[...] фильм. 04.00 — хоккей. СССР-эй, ФРГ-гэй команд[...] дай наадан дамжуулагдаха.

ПРАВДА БУРЯТИ[...]

Нэгэдэхи хуудаһанда: [...] водуудай хабарай шалгалт[...] һэн түрүү бэшэг. «Ажал[...] рүүшүүлэй бэлэгүүд» гэһэ[...] торепортаж. БурАССР-эй [...] ховно Соведэй Президи[...] Указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: [...] хинагшадай хуудаһан.

Гурбадахи хуудаһанда: [...] тын түсэбөөр» гэһэн М. [...] нэй статья. Ц. Балбаровай [...] тья. Хилын саанаһаа мэд[...] нүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: [...] формаци. Соносхолнууд.

Сагай уларил

Улаан-Үдын авиа[...] цинн мэдээсэһэнэй ёһоор, [...] нөөдэр республика доторо[...] бага зэргэ үүлэтэйшэг байх[...] рим нютагуудта саһан [...] Баруун хойто зүгһөө һ[...] наар һалхилха. Хойто а[...] та 1 градус хүйтэнһөө 4 г[...] хүрэтэр дулаан, бусад нют[...] та 7—12 градус дулаан [...]

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ[...]

Манай адрес, телефо[...]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ле[...] 35. Телефоны: редактор[...] 54-54, приёмная — 54-93, [...] редактора — 68-08, зам. [...] тора — 62-62, ответ. секр[...] — 50-52, зам. ответ. секр[...] — 66-76, отделы: парти[...] жизни — 60-91, сельского [...] зяйства — 64-36, 63-86, пр[...] ганды и агитации — 56-23, [...] мышленности и строител[...] — 61-35, советского стро[...] ства и быта — 69-58, культ[...] и школ — 60-21, писем и [...] селькоров — 67-81, информ[...] — 34-05, общественная пр[...] ная — 56-62, машинное бюро [...] 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ типография управления по печати при Совете Министров БурАССР Н-04414. Заказ № 917.